

Utökad kvittningsmöjlighet i inkomstslaget kapital, begreppet marknadsnoterad samt några nya kontrolluppgifter

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Sammanfattning	3
1 Lagförslag.....	4
1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	4
1.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)... ..	9
2 Bakgrund	12
3 Gällande rätt	14
3.1 Kvittningsregler.....	14
3.2 Marknadsnoterad	15
3.2.1 Skatterättsliga regler.....	15
3.2.2 Reglerad marknad och handelsplattform m.m.	19
3.3 Bostadsförmån från oäkta bostadsföretag	20
3.4 Kontrolluppgifter.....	20
4 Förslag	21
4.1 Kvittningsregler.....	21
4.1.1 Utvidgad kvittning.....	21
4.1.2 Behandlingen av kvarvarande förluster efter kvittning	23
4.1.3 De nya kvittningsreglernas placering i inkomstskattelagen	24
4.1.4 Kvotering av förluster på marknadsnoterade fordringsrätter och marknadsnoterade andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller enbart fordringsrätter	25
4.1.5 Växelkursförluster på utländska fordringsrätter och utländska skulder	26
4.1.6 Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler.....	27
4.1.7 Näringsverksamhet	27
4.2 Premieobligationer	28
4.3 Behandling av vinster och förluster i vissa fall	30
4.4 Marknadsnoterad	31
4.4.1 Fordringsrätten och delägarätter.....	31
4.4.2 Andelar i en värdepappersfond eller en specialfond	33
4.4.3 Vissa interimistiska delägarätter	34
4.5 Kontrolluppgifter.....	35
4.5.1 Marknadsnotering.....	35
4.5.2 Bostadsförmån från oäkta bostadsföretag	37
4.5.3 Premieobligationer.....	38
4.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	38

5	Konsekvensanalys	39
5.1	Syfte, alternativa lösningar och utebliven ändring	39
5.2	Konsekvenser för de offentliga finanserna	39
5.2.1	Offentligfinansiella effekter	40
5.3	Kostnader och konsekvenser för kontrolluppgiftsskyldiga.....	41
5.4	Kostnader och andra konsekvenser för enskilda	42
5.5	Företag.....	43
5.5.1	Fullgörande	43
5.5.2	Små företag	43
5.6	Offentlig sektor	44
5.6.1	Skatteverket.....	44
5.6.2	Andra myndigheter och allmänna förvaltningsdomstolar	44
5.7	Jämställdhet.....	44
5.8	Övrigt.....	45
6	Författningskommentar	46
6.1	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	46
6.2	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	49

Sammanfattning

I promemorian föreslås att kapitalförluster på delägarätter och fordringsrätter, med vissa undantag, ska dras av i sin helhet mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana tillgångar. Detsamma gäller kapitalförluster på andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), och skulder i utländsk valuta.

Kvarstår en förlust på dessa tillgångar efter kvittningar, ska den reduceras till 70 procent.

Skatteplikten för kapitalvinst och avdragsrätten för kapitalförlust på premieobligationer tas bort.

Kapitalförluster på inte marknadsnoterade delägarätter, som annars skulle dras av till fem sjättedelar, ska dras av i sin helhet om andelarna har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs. Motsvarande ska gälla om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad.

Vidare föreslås att definitionen av ”marknadsnoterad” i inkomstskattelagen ändras, så att en delägar rätt eller fordringsrätt anses marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller tillgänglig för handel på en s.k. MTF-plattform eller på en motsvarande marknadsplats utanför EES. Därigenom blir den skattemässiga definitionen densamma som den näringsrättsliga i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Nu gäller för delägarätter och fordringsrätter (eller med ett ord värdepapper) som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad, att de anses marknadsnoterade om de är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning. Det kravet tas bort. Förändringen innebär att värdepapper på en reglerad marknad eller en MTF-plattform anses marknadsnoterade även om det under en viss tid inte sker några faktiska avslut i värdepapperet på den reglerade marknaden eller MTF-plattformen.

Andelar i en värdepappersfond eller specialfond ska alltid anses marknadsnoterade.

I kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) ska anges om delägarätter är marknadsnoterade samt om utdelning avser bostadsförmån från oäkta bostadsföretag. Om det inte är känt för kontrolluppgiftsgivaren hur det förhåller sig med marknadsnoteringen, ska i stället det anges.

Förslagen innebär att de svenska reglerna anpassas till EU-rätten och medför förenklningar för kontrolluppgiftslämnare och deklaranter samt Skatteverket.

1 Lagförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹

dels att 48 kap. 4, 21, 23 och 24 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 48 kap. 20 och 20 a §§ ska betecknas 44 kap. 25 b och 25 c §§,

dels att de nya 44 kap. 25 b och 25 c §§ ska ha följande lydelse,

dels att 42 kap. 8 §, 48 kap. 1, 3, 5, 19 och 27 §§, 52 kap. 5 § och 54 kap. 6 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 42 kap. 15 a § ska lyda ”Utdelning och kapitalvinst på andelar i företag som inte är marknadsnoterade”,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 44 kap. 25 a § och 48 kap. 6 d §, och närmast före 44 kap. 25 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

8 §²

Räntekompensation som förvärvaren av ett skuldebrev betalar till överlåtare för upplupen men inte förfallen ränta behandlas som ränta.

Första stycket tillämpas också vid förvärv av *marknadsnoterade* andelar i en värdepappersfond eller en specialfond som bara innehåller svenska fordringsrätter.

Första stycket tillämpas också vid förvärv av andelar i en värdepappersfond eller en specialfond som bara innehåller svenska fordringsrätter.

44 kap.

Avdrag för kapitalförluster i inkomstslaget kapital

25 a §

Bestämmelserna i 25 b och 25 c §§ gäller för kapitalförluster i inkomstslaget kapital. Vad som sägs om en tillgång i dessa bestämmelser ska tillämpas också på en förpliktelse med sådan underliggande tillgång.

48 kap. 20 §³

Kapitalförluster på *andra marknadsnoterade* delägarätter *än sådana som avses i 21 §* ska dras av i sin helhet *samt* kapitalförluster på sådana andelar i svenska *aktiebolag* och utländska

25 b §

Kapitalförluster på delägarätter *och fordringsrätter* ska dras av i sin helhet *mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana tillgångar om inte något annat anges i andra stycket. Detsamma gäller kapitalförluster på*

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2013:569.

³ Senaste lydelse 2013:771.

juridiska personer som inte är marknadsnoterade ska dras av till fem sjättedelar *mot skattepliktiga kapitalvinster på sådana tillgångar*. Med skattepliktig kapitalvinst på sådana tillgångar avses även återföring av investeraravdrag enligt 43 kap. För kvalificerade andelar gäller dock att kapitalförluster ska dras av till två tredjedelar.

andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. och skulder i utländsk valuta.

Kapitalförluster på sådana andelar i svenska och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade ska dras av till fem sjättedelar. Med skattepliktig kapitalvinst på sådana tillgångar avses även återföring av investeraravdrag enligt 43 kap. För kvalificerade andelar gäller dock att kapitalförluster ska dras av till två tredjedelar.

Kapitalförluster som enligt andra stycket ska dras av till fem sjättedelar ska dock dras av i sin helhet

1. om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad, eller

2. om andelarna eller andra andelar i företaget har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Avdrag för kapitalförluster enligt första stycket ska göras i följande ordning:

1. kapitalförluster som ska dras av i sin helhet,
2. kapitalförluster som ska dras av till fem sjättedelar,
3. kapitalförluster som ska dras av till två tredjedelar.

Avdrag för kapitalförluster ska göras i följande ordning:

48 kap. 20 a §

Till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade delägarätter inte kan dras av enligt 20 §, ska 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 20 §, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på kvalificerade andelar inte kan dras av enligt 20 §, ska två tredjedelar av 70 procent dras av.

25 c §

Till den del en kapitalförlust på delägarätter, fordringsrätter, andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. samt skulder i utländsk valuta inte kan dras av enligt 25 b §, ska 70 procent dras av om inte något annat anges i andra–fjärde styckena.

Till den del en kapitalförlust inte kan dras av enligt 25 b §, ska den dock dras av i sin helhet om den avser utländska fordringsrätter eller skulder i utländsk valuta samt beror på växelkursförändringar.

Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 25 b §, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av.

Till den del en kapitalförlust på kvalificerade andelar inte kan dras av enligt 25 b §, ska två tredjedelar av 70 procent dras av.

48 kap.

1 §

I detta kapitel finns särskilda bestämmelser om kapitalvinst vid avyttring av delägaraktier och fordringsaktier. Vidare finns bestämmelser om förpliktelser vars underliggande tillgångar består av delägaraktier eller fordringsaktier. De grundläggande bestämmelserna finns i 44 kap.

I 42 kap. 15 a § finns bestämmelser om att kapitalvinster på andelar i *onoterade* företag i vissa fall ska tas upp till fem sjättedelar.

I 42 kap. 15 a § finns bestämmelser om att kapitalvinster på andelar i företag *som inte är marknadsnoterade* i vissa fall ska tas upp till fem sjättedelar.

I 47 kap. 11 a § finns bestämmelser om beskattning av återfört uppskovsbelopp som ska tas upp enligt detta kapitel.

3 §

Med *svensk* fordringsakt avses fordran i *svenska kronor*.

Bestämmelserna om *svenska* fordringsaktier ska tillämpas också på termin, option och liknande avtal vars underliggande tillgångar kan hänföras till fordran i *svenska kronor* eller termin, option och liknande avtal som avser *ränteindex*.

Med fordringsakt avses fordran i *svensk eller utländsk valuta*.

Bestämmelserna om fordringsaktier ska tillämpas också på
– *utländsk valuta, och*
– termin, option och liknande avtal vars underliggande tillgångar kan hänföras till fordran eller termin, option och liknande avtal som avser *ränte- eller valutaindex*.

Som fordringsakt räknas inte en tillgång

– som enligt 2 § första stycket är en delägarakt, eller

– på vilken bestämmelserna om delägaraktier enligt 2 § andra stycket ska tillämpas.

5 §

En delägarakt eller fordringsakt anses marknadsnoterad om den är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, *utan att vara upptagen till handel på en sådan marknad, är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning*.

En delägarakt eller fordringsakt *ska* anses *vara* marknadsnoterad om den

1. är upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller

2. *handlas på en MTF-plattform eller en motsvarande marknadsplats utanför EES*.

En andel i en värdepappersfond eller en specialfond ska alltid anses marknadsnoterad.

6 d §

En kapitalvinst på premieobligationer ska inte tas upp.

19 §

Bestämmelserna i 20, 21, 23 och 24 §§ gäller för kapitalförluster i inkomstslaget kapital. Vad som sägs om en tillgång i dessa bestämmelser ska tillämpas också på en förpliktelse med sådan underliggande tillgång.

I inkomstslaget kapital ska kapitalförluster på delägarätter och fordringsrätter dras av enligt 44 kap. 25 a–25 c §§.

Att kapitalförluster på utländsk valuta eller fordran i utländsk valuta i vissa fall inte ska dras av följer av 6 §.

27 §⁴

I fråga om kapitalförluster som uppkommer i svenska handelsbolag eller i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och för vilka avdrag ska göras tillämpas 19–21, 23 och 24 §§, om inte något annat anges i andra stycket.

Om den som ska göra avdrag enligt första stycket är ett sådant företag som anges i 24 kap. 32 § 1–5 och avdraget avser förlust på delägarätter ska 70 procent av kapitalförlusten dras av. Förlusten får dras av bara mot kapitalvinster på delägarätter.

Kapitalförluster för vilka avdrag ska göras på sådana delägarätter och fordringsrätter vars innehav betingas av rörelse som bedrivs av handelsbolaget eller av någon som med hänsyn till äganderättsförhållanden eller organisatoriska förhållanden kan anses stå handelsbolaget nära, ska dock alltid dras av i sin helhet.

I fråga om kapitalförluster som uppkommer i svenska handelsbolag eller i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och för vilka avdrag ska göras tillämpas 44 kap. 25 a–25 c §§, om inte något annat anges i andra stycket.

52 kap.

5 §

I inkomstslaget kapital ska 70 procent av en kapitalförlust dras av.

Förluster vid avyttring av personliga tillgångar får dock inte dras av. Ett dödsbos förluster vid avyttring av sådana tillgångar som boet förvärvat för en delägars privata bruk får inte heller dras av.

En kapitalförlust som avser andra tillgångar än personliga tillgångar ska dras av enligt 44 kap. 25 a–25 c §§.

Förluster vid avyttring av personliga tillgångar får inte dras av. Ett dödsbos förluster vid avyttring av sådana tillgångar som boet förvärvat för en delägars privata bruk får inte heller dras av.

⁴ Senaste lydelse 2018:1206.

54 kap.

6 §

Kapitalförluster vid betalning av skulder i utländsk valuta ska dras av *med 70 procent av förlusten*. Att kapitalförluster i vissa fall inte ska dras av följer av 4 §.

Kapitalförluster vid betalning av skulder i utländsk valuta ska dras av *enligt 44 kap. 25 a–25 c §§*. Att kapitalförluster i vissa fall inte ska dras av följer av 4 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2023.
 3. Tidigare bestämmelser ska tillämpas i fråga om förhållanden som inträffat före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 5 §, 20 kap. 6 §, 21 kap. 4 och 5 §§ och 34 kap. 4 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

5 §

I kontrolluppgiften ska *uppgift* lämnas *om* tillgodoräknad eller utbetald ränta, utdelning och annan avkastning.

I kontrolluppgiften ska *följande uppgifter* lämnas:

1. tillgodoräknad eller utbetald ränta, utdelning och annan avkastning,
2. *om delägarrätterna är marknadsnoterade, och*

3. *om avkastningen avser en bostadsförmån från en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt aktiebolag som inte uppfyller villkoren i 2 kap. 17 § inkomstskattelagen (1999:1229) för att vara ett privatbostadsföretag, men som tillhandahåller bostäder åt sina medlemmar eller delägare i byggnader som ägs av föreningen eller bolaget.*

Om den uppgiftsskyldige inte vet om delägarrätterna är marknadsnoterade, ska det anges.

20 kap.

6 §⁵

I kontrolluppgiften ska följande uppgifter lämnas:

1. kapitalvinst eller kapitalförlust,
2. *slag av fond,*
3. fondens identifikationsuppgifter,

1. kapitalvinst eller kapitalförlust,

2. fondens identifikationsuppgifter, *och*

4. *om fonden är marknadsnoterad, och*

5. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229).

3. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen (1999:1229).

Om den uppgiftsskyldige saknar uppgift om ersättning vid avyttring, ska andelens marknadsvärde på avyttringsdagen användas vid beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust. Om avyttringsdagen inte är känd, ska marknadsvärdet på dagen då avyttringen registrerades användas.

Om uppgift saknas om anskaffningsutgift, ska uppgift lämnas om ersättningen vid avyttringen efter avdrag för utgifterna för avyttringen i stället för kapitalvinsten eller kapitalförlusten.

⁵ Senaste lydelse 2011:1289.

21 kap.

4 §⁶

Kontrolluppgift ska inte lämnas om avyttring av

<p>1. tillgångar på pensionssparkonto,
<i>och</i></p> <p>2. tillgångar på ett investeringsspar-
konto, om kontot vid tidpunkten för
avyttringen innehades av en
obegränsat skattskyldig fysisk person
eller ett obegränsat skattskyldigt
dödsbo.</p> | <p>1. tillgångar på pensionssparkonto,
2. tillgångar på ett investeringsspar-
konto, om kontot vid tidpunkten för
avyttringen innehades av en
obegränsat skattskyldig fysisk person
eller ett obegränsat skattskyldigt
dödsbo, <i>och</i></p> <p>3. <i>premieobligationer.</i></p> |
|--|--|

Första stycket 2 gäller inte avyttring av tillgångar som avses i 42 kap. 38 § inkomstskattelagen (1999:1229).

5 §⁷

I kontrolluppgiften ska följande uppgifter lämnas:

1. den ersättning som har överenskommits efter avdrag för försäljningsprovision och liknande utgifter, 2. antalet delägarätter eller fordringsrätter, 3. delägarrätternas eller fordringsrätternas slag och sort, 4. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229), samt 5. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen samt den ersättning som avses i den paragrafen.	4. <i>om delägarrätterna är marknadsnoterade,</i> 5. den kontanta ersättningen vid sådana byten av andelar som avses i 48 a kap. 2 § och 49 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229), samt 6. om det är fråga om en avyttring som avses i 44 kap. 8 a § inkomstskattelagen samt den ersättning som avses i den paragrafen.

Om ett terminsavtal slutförs genom att den ena parten säljer en tillgång samtidigt som samma part förvärvar en mindre tillgång av samma slag, får uppgift lämnas om bruttoersättningen vid försäljningen.

Om den uppgiftsskyldige inte vet om delägarrätterna är marknadsnoterade, ska det anges.

⁶ Senaste lydelse 2011:1289.

⁷ Senaste lydelse 2011:1289.

34 kap.

4 §

Onoterade företag som omfattas av 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) samt fåmanshandelsbolag ska till företagsledare och delägare lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget eller handelsbolaget.

Företag som inte är marknadsnoterade och som omfattas av 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) samt fåmanshandelsbolag ska till företagsledare och delägare lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget eller handelsbolaget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. Bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2024.
 3. För uppgifter som avser tiden före 2024 gäller äldre bestämmelser.

2 Bakgrund

Många personer sparar i aktier eller andra värdepapper. Efter en försäljning ställs spararen inför uppgiften att beräkna och i sin deklaration redovisa den kapitalvinst eller kapitalförlust som försäljningen har medfört. Många av dem som har sålt värdepapper gör fel när de redovisar affärerna i sina inkomstdeklarationer. Felen är i många fall oavsiktliga.

Sedan 2012 finns en ny sparform, investeringssparkontot (lagen [2011:1268] om investeringssparkonto). Tillgångar på kontot, t.ex. värdepapper, beskattas enbart genom att en schablonintäkt tas upp och förluster får inte dras av. Vid avyttring av tillgångar på kontot ska därför inte någon vinst- eller förlustberäkning göras. De problem som tas upp i denna promemoria har alltså redan fått en lösning såvitt avser tillgångar på ett investeringssparkonto. Också för dem som inte har alla sina värdepapper på ett investeringssparkonto bör emellertid försäljningar av värdepapper bli enklare att deklarerat.

Skatteverket har tidigare lämnat förslag som syftar till att göra det enklare att deklarerat kapitalvinster och kapitalförluster genom att banker och andra värdepappersinstitut i ökad utsträckning ska lämna kontrolluppgift om sålda delägarrettens och fordringsrätters omkostnadsbelopp (Skatteverkets promemoria den 12 september 2012, dnr 131 275999-12/113). Promemorian bereds inom Regeringskansliet.

Förutom nuvarande svårighet att beräkna omkostnadsbeloppet för delägarrettens och fordringsrätters (som alltså behandlas i nyssnämnda promemoria), torde det besvärligaste för många deklareranter vara att tillämpa de kvittningsregler som gäller när delägarrettens eller fordringsrätters har sålts med förlust. En av Skatteverket år 2010 gjord kvalitetsuppföljning av värdepappersaffärer visade just detta. Frågor från banker och andra finansinstitut ger också vid handen att aktörerna på marknaden ser kvittningsreglerna som ett problem. Önskemål om förenklade kvittningsregler har framförts till Skatteverket och brukar från aktörer på finansmarknaden framhållas som den mest angelägna förenklingen bland skattereglerna på värdepappersområdet. Eftersom finansmarknaden dessutom tycks bli mer och mer internationell, kommer allt fler deklareranter att inneha allt fler utländska värdepapper. Redan i dag är det i många fall mycket svårt att ta ställning till hur en kapitalförlust på ett utländskt värdepapper ska kvittas.

Vidare står det sedan avgörandet RÅ 2009 ref. 33 klart att nuvarande kvittningsregler åtminstone vad beträffar valutaaffärer strider mot EU-rätten och att en anpassning av lagens utformning därför måste göras.

I 48 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, definieras vad som menas med ”marknadsnoterat”, som är ett ord som förekommer i ett stort antal bestämmelser i inkomstskattelagen. Begreppet marknadsnoterat har visat sig vara otydligt och svårt att tillämpa och behöver därför förtydligas och förenklas.

Det är främst i fråga om värdepapper som handlas på en handelsplattform eller dylikt som nuvarande regler är otympliga. För att kunna ta ställning till om värdepapperet är marknadsnoterat eller inte, räcker det inte att man vet att det handlas med det på en handelsplattform, utan man måste också förvissa sig om att det är föremål för ”kontinuerlig allmänt tillgänglig notering av marknadsmässig omsättning”. Detta betyder i sin tur att det inte är tillräckligt att man vet att de avslut som sker noteras och att noteringarna hålls allmänt tillgängliga, man måste också förvissa sig om att avslut verkligen äger rum (handel sker) i tillräcklig omfattning.

I fråga om värdepapper som är upptagna till handel på reglerade marknader är svårigheterna typiskt sett mindre, men även där kan oklarheter förekomma.

Bostadsförmån till medlem eller delägare i s.k. oäkta bostadsföretag beskattas som utdelning. Sedan beskattningsåret 2016 (inkomstdeklaration 2017) gäller också för sådan utdelning att den, liksom annan utdelning på andelar i inte marknadsnoterade företag, tas upp till beskattning till fem sjättedelar av beloppet (42 kap. 15 a § II). Det finns inte några bestämmelser om att det i kontrolluppgiften om utdelning eller annan förmån ska anges om den avser bostadsförmån från oäkta bostadsföretag.

3 Gällande rätt

3.1 Kvittningsregler

För värdepapper (*delägarätter* och *fordringsrätter* samt sådana *förpliktelser* vars underliggande tillgångar består av delägarätter eller fordringsrätter) gäller i inkomstslaget kapital som huvudregel att en kapitalvinst är skattepliktig i sin helhet medan däremot en kapitalförlust är avdragsgill bara till 70 procent. Kvoteringen av förluster infördes vid 1990 års skattereform och huvudregeln finns i 48 kap. 24 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Det finns ett antal undantag från denna huvudregel. Enligt 48 kap. 20 § IL ska kapitalförluster på marknadsnoterade delägarätter dras av i sin helhet mot kapitalvinster på sådana tillgångar. Sedan 2007 års taxering gäller att kapitalförluster på sådana andelar i svenska aktiebolag och utländska juridiska personer som inte är marknadsnoterade och inte heller är kvalificerade ska dras av till fem sjättedelar. För kvalificerade andelar ska kapitalförluster dras av till två tredjedelar. Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid beskattning av kapitalvinster.

Till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade delägarätter inte kan dras av enligt 48 kap. 20 § IL, ska enligt 48 kap. 20 a § IL 70 procent dras av. Till den del en kapitalförlust på andelar som inte är marknadsnoterade inte kan dras av enligt 48 kap. 20 § IL, ska fem sjättedelar av 70 procent dras av. Är andelarna kvalificerade ska två tredjedelar av 70 procent dras av. Bestämmelsen i 48 kap. 20 § IL omfattar inte marknadsnoterade andelar i värdepappers- och specialfonder som bara innehåller svenska fordringsrätter. Kapitalförluster på andra delägarätter kan således inte kvittas mot kapitalvinster på andelar i sådana marknadsnoterade räntefonder. Däremot ska enligt 48 kap. 21 § IL kapitalförluster på marknadsnoterade andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller bara svenska fordringsrätter dras av i sin helhet. Slutligen gäller att kapitalförluster på andra marknadsnoterade svenska fordringsrätter än premieobligationer ska dras av i sin helhet (48 kap. 23 § IL).

Vinst vid vinstdragning på en *svensk premieobligation* är skattefri. Detsamma gäller en *utländsk premieobligation*, om obligationen har ställts ut av en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I övriga fall är alltså vinster vid vinstdragning på en utländsk premieobligation skattepliktiga.

I enlighet med vad som gäller för andra fordringsrätter ska vid avyttring av premieobligationer kapitalvinster tas upp och kapitalförluster dras av. Kapitalförluster på premieobligationer ska alltid kvoterats till 70 procent (48 kap. 23 § IL). Detta gäller således även för kapitalförluster på premieobligationer som har ställts ut utanför EES.

En kapitalförlust på en *andel i handelsbolag* ska också alltid kvoterats till 70 procent (50 kap. 9 § IL).

I 52 kap. IL finns bestämmelser om avyttring av *andra tillgångar*, dvs. sådana som inte behandlas i något annat kapitel i inkomstskattelagen. Kapitalförluster på personliga tillgångar får inte alls dras av. För andra tillgångar än personliga gäller att 70 procent av en kapitalförlust ska dras av. Exempel på sådana andra tillgångar är s.k. *råvaruderivat* och *kryptotillgångar* som Bitcoin.

Kapitalförluster vid betalning av *skulder i utländsk valuta* ska enligt 54 kap. 6 § IL dras av med 70 procent av förlusten. (Se emellertid nedan om RÅ 2009 ref. 33.)

Underskott av kapital berättigar till skattereduktion enligt 67 kap. 10 § IL. Skattereduktionen räknas av mot inkomstskatt på förvärvsinkomst m.m. samma år som underskottet uppkom men kan (till skillnad från underskott av

näringsverksamhet) inte flyttas till senare år. Underskott som inte kan utnyttjas faller bort.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2009 ref. 33 uttalat att avdragsbegränsningen i 54 kap. 6 § IL för kapitalförluster vid betalning av skuld i utländsk valuta strider mot EU:s regler om fri rörlighet för kapital.

Skatteverket har med anledning av domen kommit med tre ställningstaganden. Dessa ställningstaganden säger följande:

1) kapitalförluster på *skulder i utländsk valuta* ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital, dvs. utan kvotering till 70 procent, oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU. (Avdrag i kapital för förlust på skuld i utländsk valuta som härrör från ett land utanför EU, 2009-04-22, dnr 131 359928-09/111.)

2) kapitalförluster på *marknadsnoterade fordringsrätter i utländsk valuta*, t.ex. fordringar i utländsk valuta eller optioner eller terminer med utländsk valuta som underliggande egendom, ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital oavsett om valutan härrör från ett land inom eller utom EU. (Avdrag i kapital för förlust på marknadsnoterade fordringsrätter i utländsk valuta, 2009-04-22, dnr 131 346922-09/111.)

3) kapitalförluster på *marknadsnoterade andelar i en utländsk räntefond* (värdepappersfond eller specialfond som innehåller bara fordringsrätter) ska alltid vara fullt avdragsgilla i inkomstslaget kapital i likhet med vad som gäller för en motsvarande andel i en svensk räntefond. En vinst får emellertid, till skillnad från vad som gäller för förluster på andelar i svenska räntefonder, användas för kvittning av förluster på aktier och marknadsnoterade delägarätter. (Beskattning av en marknadsnoterad utländsk räntefond i inkomstslaget kapital, 2012-09-26, dnr 131 592997-12/111.)

Skatteverkets ställningstaganden innebär att bestämmelserna i inkomstskattelagen om kvotering av avdragsrätten vid kapitalförluster i nämnda fall (jfr 54 kap. 6 § och 48 kap. 23 och 24 §§ IL) inte längre tillämpas.

3.2 Marknadsnoterad

3.2.1 Skatterättsliga regler

Marknadsnoteringens skatterättsliga betydelse

Begreppet marknadsnoterad förekommer i ett stort antal bestämmelser i inkomstskattelagen. Om ett värdepapper är marknadsnoterat får den som ska deklarerar avyttring som inkomst av kapital:

- använda schablonregeln vid beräkning av omkostnadsbeloppet för vissa delägarätter (48 kap. 15 § IL)
- större möjligheter att kvitta vinster och förluster på aktier fullt ut mot varandra (48 kap. 20 § IL)
- avdrag utan reducering för förluster på andelar i räntefonder (48 kap. 21 § IL)
- avdrag utan reducering för förluster på fordringar (48 kap. 23 § IL).

Om en aktie eller andel inte är marknadsnoterad ska vinster, förluster och utdelningar reduceras till fem sjättedelar (42 kap. 15 a § IL). Härifrån finns några undantag; reducering till fem sjättedelar ska t.ex. inte ske om företaget har varit marknadsnoterat men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion eller dylikt, eller om företaget på

visst sätt har eller har haft viss ägarandel i ett marknadsnoterat bolag (samma lagrum andra stycket andra och tredje strecksatserna). För kvalificerade andelar gäller att utdelning och kapitalvinst som ska tas upp i inkomstslaget kapital ska tas upp till två tredjedelar i stället för fem sjättedelar (57 kap. 20–21 §§ II).

Även i inkomstslaget näringsverksamhet har det i vissa fall betydelse om en andel är marknadsnoterad. Detta gäller t.ex. vid bedömningen av om en andel är näringsbetingad eller inte. En andel ska anses näringsbetingad om den inte är marknadsnoterad (och vissa andra villkor är uppfyllda, 24 kap. 14 § II). För näringsbetingade andelar är utdelning och kapitalvinst som huvudregel skattefria (24 kap. 20–21 §§ och 25 a kap. 5 § II). Om en andel är marknadsnoterad ska utdelning tas upp bl.a. om andelen upphör att vara näringsbetingad inom ett år (24 kap. 20 § II). Motsvarande gäller också i fråga om kapitalvinst (25 a kap. 6 § II).

I näringsverksamhet har marknadsnotering betydelse också vid s.k. lex Asea-utdelningar (42 kap. 16 och 16 a §§ II), och för bestämmelserna om skalbolag (49 a kap. 3 § II).

Begreppet marknadsnoterad

Begreppet marknadsnoterad tillämpas på alla typer av värdepapper, både delägarätter och fordringsrätter. Det innebär att det används för exempelvis aktier, optioner, terminer, warranter och alla typer av indexobligationer. Begreppet omfattar även alla värdepapper oavsett var i världen handeln sker.

För att en fordringsrätt eller delägar rätt ska vara marknadsnoterad ska den antingen:

1. vara upptagen till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES-området, eller
2. vara föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering av marknadsmässig omsättning, 48 kap. 5 § II.

Det räcker alltså att ett av de två leden i paragrafen är uppfyllt för att delägar rätten eller fordrings rätten ska anses marknadsnoterad. Det första ledet innebär att om det sker handel med ett värdepapper på en reglerad marknad är det alltid marknadsnoterat.

Reglerad marknad eller motsvarande marknad utanför EES

Vad som menas med en reglerad marknad framgår av 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, förkortad VpML.

Innan 48 kap. 5 § II fick sin nuvarande lydelse innehöll lagrummet att ett värdepapper skulle anses marknadsnoterat om det var noterat på en svensk eller utländsk börs. Bestämmelsen ändrades för att stämma överens med uttrycken i VpML. Av förarbetena till lagändringen framgår att begreppsändringen i praktiken inte avsåg någon saklig förändring (prop. 2006/07:115 s. 663).

Andra ledet i paragrafen handlar om de värdepapper som inte är upptagna på en reglerad marknad men som förekommer på någon annan marknadsplats. Dit räknas exempelvis en handelsplattform. Vad som menas med en handelsplattform framgår av 1 kap. 4 b § VpML. En aktie som handlas på en handelsplattform anses marknadsnoterad om den uppfyller kraven på kontinuerliga allmänt tillgängliga noteringar. Även en aktie som är noterad hos ett värdepappersinstitut räknas som marknadsnoterad om dessa krav är uppfyllda. (Prop. 2006/07:115 s. 663 f.)

Vad menas med upptagen till handel?

Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att ett värdepapper som enbart var inregistrerat, utan noteringar om avslut, inte kunde anses vara marknadsnoterat (RÅ 1994 ref. 26). Detta innebär att värdepapperet rent faktiskt måste handlas över börsen någon gång, för att det ska anses vara marknadsnoterat. Det räcker inte med att handel sker vid sidan om börsen genom t.ex. en s.k. market maker. I förarbetena anges att aktier som är inregistrerade vid en svensk börs normalt faller in under definitionen av marknadsnoterade delägarätter, men att det finns undantag (prop. 1999/2000:2, del 2 s. 562 och prop. 2006/07:115 s. 663 f.). I regel sker också handel över börsen.

Skatteverket har gett uttryck för att det anser att ett värdepapper inte är marknadsnoterat om det är inregistrerat vid en börs men handeln inte sker över börsen utan någon annanstans. (Börsregistrering är något annat än börsnotering, 2005-02-21, dnr 130 90533-05/111.)

Vad innebär kontinuerlig allmänt tillgänglig notering?

Kontinuerlig notering innebär inte ett krav på daglig notering men däremot krävs en viss regelbundenhet i uppdateringen av noteringarna, dvs. i förekomsten av avslut. Att noteringarna ska vara allmänt tillgängliga innebär att både den som handlar med värdepapper och Skatteverket ska kunna få del av noteringen (prop. 1989/90:110 s. 723). När det gäller uttrycket ”annan kontinuerlig notering” har det betydelse i vilken omfattning en inofficiell lista uppdateras och i vilken utsträckning en notering är tillgänglig för allmänheten. Som allmänt tillgängliga räknas även uppgifter om köp- och säljpriser från s.k. market makers (prop. 1989/90:110 s. 429).

Tillämpning i praktiken

Skatteverket har i en skrivelse redogjort för sin uppfattning av hur begreppen ska tillämpas (Begreppet marknadsnoterad, 1998-11-18, dnr 10145-98/900). Skatteverket anser att ett värdepapper är marknadsnoterat om

- avsikten är att det ska vara varaktigt noterat; teckningsrätt, interimsktiefte och liknande anses varaktigt noterat om moderaktien är marknadsnoterad,
- noteringarna om omsättning förekommer minst en gång var tionde dag,
- noteringarna finns tillgängliga hos bank, fondkommissionär, market maker eller annan och de ser till att uppgifterna sparas t.o.m. sjätte året efter noteringsåret, och
- uppgifterna lämnas ut till både aktieägarna och Skatteverket utan kostnad av den som offentliggör noteringen.

Hur görs bedömningen?

Uppgifter om var en aktie handlas brukar finnas på aktiebolagets hemsida eller under Aktiehistorik på skatteverket.se. För att avgöra om aktien ska anses vara marknadsnoterad, får man gå vidare till marknadsplatsen för att se om och i så fall hur ofta det har förekommit handel i aktien. Rör det sig om ett annat värdepapper än en aktie, kan det i den information som utgivaren (emittenten) angett i sitt informationsblad eller produktblad finnas uppgifter om var värdepappret handlas.

Numera förekommer det att en aktie noteras på flera marknadsplatser. Då måste man i förekommande fall lägga samman handeln på de olika marknadsplatserna innan man gör bedömningen om ett värdepapper är marknadsnoterat. Det förekommer också att en aktie handlas både på en reglerad marknad och på en

handelsplattform. Om aktien uppfyller kravet om handel på en reglerad marknad är samtliga aktier marknadsnoterade oavsett var de har handlats.

Däremot ska värdepapper av olika slag och sort bedömas för sig. Det innebär att det inte räcker med att ett annat värdepapper utgivet av samma aktiebolag är marknadsnoterat. Om B-aktien i ett bolag är marknadsnoterad måste ändå A-aktien också uppfylla villkoren för att även den ska anses vara marknadsnoterad. Det är inte heller tillräckligt att den underliggande egendomen i en option är noterad. Även själva optionen måste uppfylla villkoren för att den ska anses marknadsnoterad.

Bestämmelserna om delägarätter och fordringsrätter ska tillämpas också på inlösenrätt och säljrätt som avser aktier, termin och option vars underliggande tillgångar består av aktier, aktieindex, fordran eller ränteindex.

Vissa interimistiska delägarätter

Vissa delägarätter m.m. är särskilt reglerade inom kapitalbeskattningen. När teckningsrätter, fondaktierätter m.fl. utnyttjas för att förvärva aktier, ses det inte som avyttring av det utnyttjade värdepapperet och utlöser därmed inte beskattning (44 kap. 10 § IL). Om rätterna i stället säljs är för teckningsrätter och fondaktierätter som grundas på aktieinnehav i bolaget, men också för sådana inlösenrätter och säljrätter, anskaffningsutgiften noll (48 kap. 13 § IL) och schablonmetoden får inte användas vid beräkning av anskaffningsutgift (48 kap. 15 § IL). Särregleringen är motiverad av förenklings- och kostnadsskäl (prop. 1989/90:110 del I s. 434 ff., och 2005/06:39 s. 41 ff.).

Motsvarande särregler finns också inom näringsbeskattningen. De gäller rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätter och fondaktierätter, dvs. sådana delägarätter som inte själva är andelar men som ändå utgör ett utflöde av den rätt i företaget som andelen utgör. Regleringen gäller således vid företrädesrätt vid nyemission, för interimisaktie m.m., eller med andra ord för tillgångar som endast är ett av hanterings-skäl betingat led mellan ursprungsaktierna och de nya aktierna (aktiebaserade delägarätter [25 a kap. 4 § IL], prop. 2002/03:96 s. 106 ff.).

Även sälj- och inlösenrätter anses som aktiebaserade delägarätter, men endast i sådana fall då de har förvärvats på grund av ett redan existerande innehav av aktier. Rättens omedelbara koppling till en bakomliggande aktie (ursprungsaktien) för med sig att den får samma skattemässiga behandling som ursprungsaktien.

Om rätterna däremot har köpts, behandlas de i fråga om schablonavdrag och beskattning av kapitalvinst eller avdrag för kapitalförlust som övriga delägarätter. Bedömning av om rätten är marknadsnoterad eller inte får göras på samma sätt som för övriga delägarätter.

Investeringsparkonto

Sedan den 1 januari 2012 finns ett schablonbeskattat sparande för vissa finansiella instrument, kallat investeringsparkonto. Bestämmelser finns i lagen (2011:1268) om investeringsparkonto, förkortad ISKL, och i inkomstskattelagen.

Schablonbeskattningen ska bara gälla s.k. investeringstillgångar. Med sådana avses, något förenklat, marknadsnoterade finansiella instrument, se närmare 6 § ISKL. Andra tillgångar kallas kontofrämmande tillgångar (8 § ISKL). Om det finns kontofrämmande tillgångar på ett investeringsparkonto ska de beskattas konventionellt (42 kap. 38 § IL.)

Högsta förvaltningsdomstolen har slagit fast att uttrycket ”upptagna till handel på en reglerad marknad” i 6 § 1 ISKL har samma innebörd som i VpML (HFD 2015 ref. 14). Det innebär att finansiella instrument som är upptagna till

handel på en reglerad marknad räknas som investeringstillgångar enligt ISKL utan något krav på att de ska omsättas med viss regelbundenhet på marknadsplatsen.

3.2.2 Reglerad marknad och handelsplattform m.m.

En handelsplats är antingen en reglerad marknad eller en handelsplattform.

En *reglerad marknad* är ett multilateralt system inom Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet, EES, som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje man – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler – så att detta leder till avslut, 1 kap. 4 b § VpML. Börs är ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt VpML att driva en eller flera reglerade marknader (1 kap. 4 b § och 12 kap. 1 och 2 §§ VpML). Tillstånd att driva en reglerad marknad får enligt 12 kap. 9 § VpML även ges utländska företag. En börs får erbjuda att överlåtbara värdepapper som har tagits upp till handel på marknaden inregistreras vid den reglerade marknaden (15 kap. 12 § första stycket VpML). Inregistrering får ske bara om det med hänsyn till marknadsförhållandena för de överlåtbara värdepapperen och omständigheterna i övrigt finns förutsättningar för en ändamålsenlig handel med dem (15 kap. 12 § andra stycket VpML).

Handelsplattformar kan numera vara av två olika slag, MTF-plattform eller OTF-plattform.

MTF-plattformen (på engelska Multilateral Trading Facility) finns sedan tidigare. Den är ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler – så att det leder till ett kontrakt (1 kap. 4 b § VpML).

OTF-plattformen (på engelska Organised Trading Facility) har tillkommit med rådets direktiv av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (MiFID II). Den är ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad och inte heller en MTF-plattform; inom OTF-plattformen kan flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt (1 kap. 4 b § VpML).

Skillnaderna mellan en MTF-plattform och en OTF-plattform är således följande. På en OTF-plattform får enbart instrument som inte är aktierelaterade handlas. Kravet att reglerna för handeln inte får vara skönsrättsliga på en MTF-plattform har inte någon motsvarighet på en OTF-plattform. Det kan tilläggas att för närvarande finns det ingen registrerad OTF-plattform i Sverige.

Drift av multilaterala system kräver tillstånd (2 kap. 1 §, jfr 1 § 8 och 9 VpML). Förutsättningarna för tillstånd anges i 3 kap. 1 § VpML. För utländska företag anges förutsättningarna i 4 kap. 1 och 4 §§ VpML.

Tillsyn utövas av Finansinspektionen (23 kap. 1 § VpML). Varje medlemsstat har skyldighet att utse de behöriga myndigheter som ska fullgöra de uppgifter som direktivet föreskriver (artikel 67 i MiFID II). Även i länder utanför EES torde det finnas myndigheter som anförtrots motsvarande uppgifter (prop. 2006/07:115 s. 551 f.).

I lagen (2004:46) om värdepappersfonder, förkortad LVF, definieras fondbolag som ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt 1 kap. 4 § att driva fondverksamhet, och fondföretag som ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar

i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket, med kapital från allmänheten, som tillämpar principen om riskspridning, och vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar (1 kap. 1 § 8 och 9 LVF.)

3.3 Bostadsförmån från oäkta bostadsföretag

Oäkta bostadsföretag brukar användas som benämning på företag som tillhandahåller bostäder till sina delägare eller medlemmar men som inte uppfyller villkoren för att räknas som privatbostadsföretag enligt 2 kap. 17 § II. Om delägarna (medlemmarna) betalar en årsavgift till företaget som är lägre än bruksvärdeshyran för en motsvarande hyreslägenhet, räknas skillnadsbeloppet som en bostadsförmån. Bostadsförmånen beskattas som utdelning. Sedan beskattningsåret 2016 (inkomstdeklaration 2017) gäller också för utdelning i form av bostadsförmån från oäkta bostadsföretag att den, liksom annan utdelning på andelar i inte marknadsnoterade företag, tas upp till beskattning till fem sjättedelar av beloppet (42 kap. 15 a § II).

3.4 Kontrolluppgifter

Kontrolluppgift om ränta och annan avkastning på fordringsrätter och om ränta, utdelning och annan avkastning på delägarätter ska lämnas för fysiska personer och dödsbon. Det är den som har tillgodoräknat eller betalat ut avkastningen som är uppgiftsskyldig (17 kap. 3 § och 19 kap. 3 § skatteförfarandelagen [2011:1244], förkortad SFL). Det innebär att värdepappersinstitut eller andra som förvarar värdepapper i depå eller registrerade på konto övertar skyldigheten att lämna kontrolluppgift. Om däremot ett bolag, t.ex. ett fåmansföretag, självt betalar utdelningen till delägaren, är det bolaget som ska lämna kontrolluppgiften.

I kontrolluppgifter från fåmansföretag ska framgå om den som uppgiften avser är företagsledare, närstående till företagsledare eller delägare (24 kap. 4 § 3 SFL). Det finns inte någon bestämmelse om att det i kontrolluppgiften ska anges att utdelningen avser andelar som enligt 57 kap. II är s.k. kvalificerade andelar. I stället ska företag som omfattas av 57 kap. II till företagsledare och delägare lämna alla uppgifter som dessa behöver för att kunna beräkna sina intäkter från företaget, 34 kap. 4 § SFL. Det här sagda gäller också i fråga om fåmanshandelsbolag.

Det finns inte några bestämmelser om att det i kontrolluppgiften ska anges om utdelning eller annan förmån avser bostadsförmån från oäkta bostadsföretag.

4 Förslag

4.1 Kvittningsregler

4.1.1 Utvidgad kvittning

Förslag: Kapitalförluster på delägarätter, fordringsrätter, andra tillgångar som avses i 52 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), II, och inte är för personligt bruk samt skulder i utländsk valuta ska dras av i sin helhet mot kapitalvinster på sådana tillgångar.

Skälen för förslaget: Syftet med förslagen är att förenkla reglerna för kvittning av kapitalförluster mot kapitalvinster samt att anpassa det svenska regelverket till EU-rätten.

Förenkling

Regeln att kapitalförluster inte är avdragsgilla till mer än 70 procent infördes vid skattereformen i början av 1990-talet. Sedan dess har det vid flera olika tillfällen införts undantag från denna övergripande regel. Såsom framgått i avsnitt 3.1 ovan medges numera full kvittning mellan kapitalförluster och kapitalvinster i åtskilliga fall. I andra gäller fortfarande den ursprungliga huvudregeln att endast 70 procent av en kapitalförlust kan användas mot inkomster i inkomstlaget kapital. Undantagen är emellertid nu så betydande att det kan ifrågasättas om det är ändamålsenligt att kalla den s.k. huvudregeln för en huvudregel. Samtidigt som de undantag som har införts kan anses motiverade i sak, har de fört med sig att regelsystemet som helhet för den skattemässiga behandlingen av kapitalvinster och kapitalförluster har blivit svårt att överskåda och tillämpa.

Det får med hänsyn till det sagda anses vara ett starkt egenvärde att förenkla kvittningsreglerna. När de ses över, bör målet vara att göra dem så enkla som möjligt.

Utgångspunkten för de överväganden som görs i denna promemoria är med beaktande av det sagda att tillåta full kvittning mellan kapitalvinster och kapitalförluster inom inkomstlaget kapital. Emellertid skulle det bli alltför omfattande att i detta sammanhang behandla allt som hör till inkomstlaget kapital. För fastigheter och bostadsrätter gäller särskilda regler som det inte finns skäl att behandla här (45–47 kap. II); de omfattas därför inte av denna promemoria. Det kan tilläggas att inte heller löpande inkomster eller utgifter i inkomstlaget kapital (utdelningar, ränteinkomster, schablonintäkter, ränteutgifter) berörs av promemorian. Också de ovan nämnda reglerna om avdrag för kapitalförluster på andelar som inte är marknadsnoterade och på kvalificerade andelar lämnas oförändrade, se avsnitt 3.1.

Med denna inskränkning given, blir uppgiften att överväga om full kvittning bör medges mellan kapitalvinster och kapitalförluster för allt som omsätts på kapitalmarknaden (finansmarknaden). Det betyder att utredningen bör omfatta svenska och utländska delägarätter och fordringsrätter i svenska kronor eller utländsk valuta (48 kap. II), andra tillgångar som inte är för personligt bruk (52 kap. II) och skulder i utländsk valuta (54 kap. II). I denna promemoria lämnas däremot inte något förslag till förändrade regler för andelar i handelsbolag (50 kap. II); det får i annat sammanhang övervägas om de ska föras in i ett system med full kvittningsrätt i inkomstlaget kapital.

Delägarätter och fordringsrätter

Först och främst bör kapitalförluster på delägarätter få dras av helt mot kapitalvinster på delägarätter och fordringsrätter. Som framgår ovan bör dock reglerna för kapitalvinster och kapitalförluster på inte marknadsnoterade resp. kvalificerade andelar behållas. Det bör alltså i dessa fall vara de till fem sjättedelar eller två tredjedelar reducerade kapitalförlusterna som kvittas mot kapitalvinster, vilka i förekommande fall likaså reducerats till fem sjättedelar eller två tredjedelar. Vidare bör förstås också kapitalförluster på fordringsrätter dras av men detta spelar mindre roll eftersom förluster på marknadsnoterade fordringsrätter redan är fullt avdragsgilla. Möjligheten att kvitta en kapitalförlust mot en kapitalvinst bör vara densamma oavsett om förlusten eller vinsten uppkommit i svenska kronor eller utländsk valuta.

Optioner och terminer, kryptotillgångar och andra tillgångar enligt 52 kap. IL.

I 52 kap. IL finns bestämmelser om avyttring av ”andra tillgångar”, dvs. sådana som inte behandlas i något annat kapitel i inkomstskattelagen. För andra tillgångar än personliga gäller att 70 procent av en kapitalförlust ska dras av.

Vad som menas med terminer och optioner framgår av 44 kap. 11 och 12 §§ IL. Bestämmelserna i inkomstskattelagen om delägarätter och fordringsrätter tillämpas också på sådana optioner och terminer som grundas på antingen aktier eller aktieindex (delägarätter) eller svenska kronor eller utländsk valuta eller fordran i utländsk valuta m.m. (fordringsrätter). Det förekommer att optioner och terminer inte grundas på delägarätter eller fordringsrätter. Vanligast torde vara s.k. råvaruderivat, dvs. optioner eller terminer vars underliggande egendom är råvaror eller råvaruindex. Råvaruderivat, liksom råvaror, beskattas enligt de särskilda bestämmelserna i 52 kap. IL.

Nuvarande inkomstskatteregler gör det i praktiken oförmånligt för fysiska personer att handla med råvaruderivat då kapitalvinster beskattas till 100 procent medan av kapitalförluster inte mer än 70 procent får dras av. Två affärer med råvaruderivat med en vinst om 100 på den ena och en förlust om 100 på den andra och som i placerarens ögon tillsammans innebär ett nollresultat, blir således enligt skattereglerna en inkomstskattepliktig vinst om $(100 - 0,7 \times 100) = 30$.

Kvittningsreglerna bör vara desamma för alla optioner och terminer, oavsett om dessa behandlas som delägarätter eller fordringsrätter eller på annat sätt. En kapitalförlust på optioner och terminer som inte omfattas av bestämmelserna om delägarätter eller fordringsrätter bör alltså få dras av i sin helhet mot kapitalvinster.

Det nu sagda är tillämpligt även på s.k. kryptotillgångar som Bitcoin. Också på kryptotillgångar bör därför kapitalförluster dras av i sin helhet mot kapitalvinster.

Både kryptotillgångar och optioner och terminer enligt 52 kap. IL bör med andra ord omfattas av den utvidgade kvittningsregeln. Med detta ställningstagande gjord uppkommer frågan hur man ska behandla kapitalförluster på andra tillgångar som avses i 52 kap. IL än optioner och terminer och kryptotillgångar. Bör man för dem behålla den nuvarande bestämmelsen att det är 70 procent av en kapitalförlust som ska dras av? Eller bör kapitalförluster på t.ex. konst eller guld också omfattas av den utvidgade kvittningsregeln?

Här kan å ena sidan anföras att det inte i och för sig torde föreligga något skäl att utvidga värdet av en kapitalförlust på investeringar i konst. Å andra sidan kan det ifrågasättas om det är lämpligt att begränsa värdet av en kapitalförlust för den

som har förvärvat en råvara, som guld, men tillåta full kvittning för den som förvärvar optioner eller terminer avseende samma råvara.

Skatteverket anser att behovet av att förenkla reglerna väger tyngst. Den nya kvittningsregeln bör därför omfatta kapitalförluster på alla tillgångar som omfattas av 52 kap. IL och inte är för personligt bruk.

Det kan tilläggas att det nu sagda alltså inte gäller konst eller annat som innehas för personligt bruk. Förluster vid avyttring av personliga tillgångar får inte alls dras av.

Skulder i utländsk valuta – anpassning av svenska regler till EU-rätten

Högsta förvaltningsdomstolen har, såsom ovan angivits, i RÅ 2009 ref. 33 uttalat att avdragsbegränsningen i 54 kap. 6 § IL för kapitalförluster vid betalning av skuld i utländsk valuta strider mot EU:s regler om fri rörlighet för kapital.

Högsta förvaltningsdomstolens dom och Skatteverkets ställningstaganden innebär att bestämmelserna i inkomstskattelagen om kvotering av avdragsrätten vid kapitalförluster i nämnda fall inte längre tillämpas; jfr 54 kap. 6 § samt 48 kap 23 och 24 §§ IL och se ovan avsnitt 3.1.

Det ändrade rättsläget bör, oavsett förenklingsönskemål, medföra att bestämmelserna om avdragsbegränsning ändras. Skatteverket föreslår att kapitalförluster på skulder i utländsk valuta ska få dras av mot kapitalvinster på delägarätter och fordringsrätter samt optioner, terminer och liknande avtal enligt 52 kap. IL eller med andra ord omfattas av den utvidgade kvittningsmöjligheten.

I avsnitt 4.1.5 diskuteras om ytterligare ändringar kan behövas beträffande kapitalförluster på skulder i utländsk valuta med beaktande av EU-rätten.

Fysiska personer som är delägare i handelsbolag

För fysiska personer som är delägare i handelsbolag gäller samma regler för avdrag för kapitalförluster som om det som avyttrats hade ägts direkt, se 48 kap. 27 § första stycket IL. Detta bör gälla också om förslaget i detta avsnitt genomförs. Hänvisningarna i 27 § första stycket bör därför anpassas till de lagändringar som föreslås.

Lagförslag

Förslaget medför tre nya paragrafer, 44 kap. 25 a–25 c §§ IL samt ändringar i 48 kap. 3, 19 och 27 §§ IL, 52 kap. 5 § IL och 54 kap. 6 § IL.

4.1.2 Behandlingen av kvarvarande förluster efter kvittning

Bedömning: Kvarstår en förlust efter kvittning ska den kvoterats till 70 procent.

Skälen för förslaget: Av betydelse för möjligheterna att förenkla är begränsningen av värdet av en kapitalförlust till 70 procent. Den motiverades när den infördes med att den skattskyldige själv avgör när han genomför en avyttring och således när han eller hon ska ta upp en kapitalvinst eller kapitalförlust i sin deklaration (jfr prop. 1989/90:110 del 1 s. 428). En kapitalförlust som medför avdrag inom inkomstslaget kapital eller – om inga eller alltför små kapitalinkomster föreligger – skattereduktion för underskott av kapital, kan således realiseras tidigt medan tillgångar som skulle medföra kapitalvinstskatt kan behållas längre. Den formella olikhet i behandlingen som det innebär att begränsa värdet av förluster till 70 procent medan vinster beskattas fullt ut syftar således till att innebära en (schabloniserad) likabehandling i praktiken.

Skälen för att på något sätt begränsa värdet av kapitalförluster torde alltså anses bärkraftiga. Skatteverket vill framhålla att regelverket skulle bli betydligt enklare om begränsningen kunde tas bort. Bland annat skulle det nedan behandlade problemet med anpassningen till EU-rätten försvinna (avsnitt 4.1.5). Skatteverket utgår emellertid från att den allmänna begränsningen ska behållas så att värdet av kapitalförluster begränsas till 70 procent i den mån det återstår en förlust efter det att kapitalförluster har kvittats mot kapitalvinster. Innebörden är att endast 70 procent av den kvarvarande förlusten (efter kvittning mot vinster) kan användas mot andra inkomster av kapital (räntor, utdelningar, kapitalvinst på bostäder m. m.) eller för att berättiga till skattereduktion för underskott av kapital.

Ett alternativ till att behålla en allmän begränsning av värdet av kapitalförluster (efter kvittning) skulle kunna vara att ändra reglerna för vad som ska berättiga till skattereduktion för underskott av kapital eller storleken på skattereduktionen; det förhållandet att ett underskott som inte kan utnyttjas faller bort kan anses tala för att kvoteringsreglerna inte behöver behållas som de är (jfr Dahlberg, Räkna eller kapitalvinst, 2011, s. 355). En sådan lösning torde dock komplicera regelverket och har inte närmare utretts i denna promemoria.

En annan utformning av regelverket, som än mer skulle avvika från dagens, kunde gå ut på att alla kapitalförluster skulle få kvittas mot alla inkomster av kapital och att ett därefter återstående underskott skulle kvoteras till 70 procent innan skattereduktion skulle beräknas på återstoden (varvid 100 000-kronorsgränsen i skattereduktionen kunde tas bort). Kvoteringen till 70 procent skulle i så fall träffa också utgiftsräntor för bolån och inte ha så mycket att göra med de skäl som anförts ovan; den skulle minska värdet av ett underskott av kapital utan att påverka skatten på ett överskott av kapital. En sådan förändring får anses falla utanför ramarna för denna promemoria.

Slutsatsen av det ovan anförda blir att ingen ändring föreslås av bestämmelsen att om det efter kvittning kvarstår en förlust, ska den kvoteras till 70 procent. Däremot leder förslagen i avsnitt 4.1.1 till att denna bestämmelses placering i inkomstskattelagen ändras. I avsnitt 4.1.4 föreslås att kvoteringen till 70 procent också ska gälla för kapitalförluster på marknadsnoterade fordringsrätter o.d.

4.1.3 De nya kvittningsreglernas placering i inkomstskattelagen

Förslag: De nya bestämmelserna om kvittning för kapitalförluster placeras i 44 kap. IL.

Skälen för förslaget: I föregående avsnitt föreslås att full kvittning ska gälla för kapitalförluster på delägarätter och fordringsrätter (48 kap. IL), andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. IL och skulder i utländsk valuta (54 kap. IL) mot kapitalvinster på sådana tillgångar. Kvittningsreglerna för dessa olika företeelser bör finnas på samma ställe i lagen, så att bestämmelsens räckvidd omedelbart framgår. Med hänsyn till att delägarätter och fordringsrätter är de väsentligaste skatteobjekten av dem som här är i fråga, kan en lösning vara att placera bestämmelsen i 48 kap. IL. Mot en sådan utformning av lagen talar att 48 kap. IL bara handlar om just delägarätter och fordringsrätter.

En annan möjlighet är att i stället placera de nya bestämmelserna i 44 kap. IL, som är gemensamt för de därefter följande kapitlen. Mot detta talar att 44 kap. IL enligt sin rubrik handlar om grundläggande bestämmelser om kapitalvinster och kapitalförluster. De nya bestämmelser som behövs får sägas vara mera speciella än grundläggande.

Vid en samlad bedömning anser dock Skatteverket det lämpligast att föra in de nya kvittningsreglerna i 44 kap IL.

4.1.4 Kvotering av förluster på marknadsnoterade fordringsrätter och marknadsnoterade andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller enbart fordringsrätter

Förslag: Kvoteringen av kapitalförluster till 70 procent ska gälla också för marknadsnoterade fordringsrätter och andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller enbart fordringsrätter.

Skälen för förslaget: Som ovan framgått innebär förslaget i avsnitt 4.1.1 att delägarätter och fordringsrätter kommer att behandlas lika. Dagens behov att kunna skilja dem åt faller således bort, vilket innebär en förenkling. Fordringsrätter som inte är marknadsnoterade behöver inte heller skiljas från marknadsnoterade. Utvecklingen på kapitalmarknaden under åren som gått sedan skattereformen i början av 1990-talet har medfört nya produkter, beträffande vilka uppdelningen i delägarätter och fordringsrätter är svår att göra. Denna utveckling kan förväntas fortsätta.

Den eftersträlvade likabehandlingen bör också gälla kvoteringen av förluster. Kvarstår det en förlust efter kvittning, bör denna alltså i fortsättningen kvoteras till 70 procent oavsett om förlusten helt eller delvis avser marknadsnoterade fordringsrätter eller andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller enbart fordringsrätter. I dag dras sådana förluster av utan någon kvotering. I dessa fall kommer alltså kvoteringsregeln att få ett utvidgad omfattning.

Det bör noteras att innebörden samtidigt blir att man i stället måste skilja mellan å ena sidan ränta och å andra sidan kapitalvinst eller kapitalförlust på marknadsnoterade fordringsrätter eller på marknadsnoterade andelar i värdepappersfonder eller specialfonder som innehåller enbart fordringsrätter, vilket materiellt sett inte behövs enligt dagens regler. Om det efter kvittningar mellan vinster och förluster återstår en nettoförlust, ska denna ju enligt vad som nu sagts kvoteras till 70 procent även om den beror på kapitalförlust på fordringsrätter. För utgiftsränta gäller däremot inte någon kvoteringsregel inom inkomstslaget kapital. Att man ska skilja mellan kapitalvinst och ränta innebär en återgång till förhållandena före skattereformen 1990–91 (jfr prop. 1989/90:110 del 1 s. 460).

Det vore visserligen i och för sig möjligt att införa en särskild behandling av sådana nettoförluster som beror på förluster på marknadsnoterade fordringsrätter m.m. (jfr vad som sägs nedan om växelkursförluster). I så fall skulle emellertid nödvändigheten att skilja mellan delägarätter och fordringsrätter bestå och de förenklingar som förslaget syftar till att åstadkomma skulle i stort sett gå om intet.

Lagförslag

Förslaget medför att 44 kap. 25 c § IL införs och att 48 kap. 21 § och 23–24 §§ IL upphävs.

4.1.5 Växelkursförluster på utländska fordringsrätter och utländska skulder

Förslag: Till den del en kapitalförlust inte kan dras av mot kapitalvinster på delägarätter, fordringsrätter, eller andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. IL, ska den dras av i sin helhet om den avser utländska fordringsrätter eller skulder i utländsk valuta samt beror på växelkursförändringar.

Skälen för förslaget: Om förslaget i avsnitt 4.1.1 genomförs, kommer utländska fordringsrätter och utländska skulder inte längre att behandlas annorlunda eller sämre än svenska motsvarigheter. Frågan blir då om en sådan lagändring är tillräcklig för att det svenska regelverket inte ska stå i strid med EU-rätten. En möjlig tolkning av rättsläget är att det förhåller sig så.

En annan tolkning är att eftersom Sverige beskattar kapitalvinster på utländska skulder m.m. som beror på växelkursförändringar, så måste vi också medge åtminstone motsvarande avdrag för sådana kapitalförluster. Utan en sådan avdragsrätt skulle redan den omständigheten att man vänder sig utomlands eller till utländsk valuta medföra att man kan utsättas för en sämre skattemässig behandling än om man håller sig till svenska kronor. Den som placerar i svenska kronor kan inte göra vinst på växelkursförändring men riskerar inte heller en förlust som behandlas sämre än en motsvarande vinst. Annorlunda uttryckt är det med detta synsätt inte nog att utländska kapitalförluster behandlas likvärdigt med svenska kapitalförluster utan därtill krävs åtminstone att behandlingen av utländska kapitalförluster är likvärdig med behandlingen av utländska kapitalvinster. Möjligen kan EU-rätten rentav innebära att utländska kapitalförluster ska få dras av oavsett hur eller om motsvarande kapitalvinster beskattas.

Förslaget i avsnitt 4.1.1 och 4.1.2 innebär att alla ifrågavarande kapitalvinster och kapitalförluster får kvittas mot varandra fullt ut och att om det efter kvittning återstår en nettoförlust, denna ska kvoteras till 70 procent innan den kan avräknas mot andra inkomster av kapital. Denna slutliga kvotering är generell och således inte inriktad på något särskilt slag av förluster. Såsom ovan framhållits syftar kvoteringen till att i praktiken åstadkomma en schabloniserad likabehandling av kapitalvinster och kapitalförluster. Även om detta alltså är en för svensk kapitalbeskattning grundläggande regel, bedömer Skatteverket ändå att den inte är förenlig med EU-rätten. Promemorians förslag bör därför omfatta en särbestämmelse för kapitalförluster på utländsk valuta.

Särbestämmelsen ska alltså gälla kapitalförluster på fordringsrätter i utländsk valuta (t.ex. banktillgodohavanden i utländsk valuta) och på skulder i utländsk valuta. När sådana förluster enligt EU-rätten måste dras av fullt ut utan någon kvotering, så bör beaktas att det bör vara endast i den mån kapitalförlusterna beror på *växelkursförändringar* som de ska dras av utan att kvoteras. En kapitalförlust på en fordringsrätt i svenska kronor ska (efter kvittning mot kapitalvinster) kvoteras till 70 procent. En kapitalförlust på en fordringsrätt i utländsk valuta behandlas på samma sätt varvid dock ska gälla att om förlusten (delvis) beror på växelkursförändringar, så ska den (delen) dras av utan kvotering. För den del av en sådan förlust som beror på t.ex. insolvens hos gäldenären ska kvotering enligt huvudregeln däremot komma ifråga.

Vidare bör anmärkas att, såsom Skatteverket uttalat i sina ställningstaganden, en kapitalförlust vid avyttring av en utländsk tillgång utgör en förlust på den ifrågavarande tillgången, inte en växelkursförlust. Hänsyn till EU-rätten

föranleder därför inte att Sverige skulle vara skyldigt att medge avdrag för kapitalförluster på utländska tillgångar (såsom aktier eller fastigheter) utan någon kvotering; sådan skyldighet synes kunna föreligga bara när själva tillgången eller förpliktelsen är utländsk valuta.

Förslaget bör vara tillräckligt för att svenska skatteregler inte ska strida mot EU-rätten. I sammanhanget kan frågan ställas om det inte i och för sig vore bättre att helt och hållet avskaffa skatteplikten för kapitalvinster på växelkursförändringar och därmed också rätten till avdrag för sådana kapitalförluster. Skattereglerna skulle på så vis förenklas ytterligare. Även kontrollskäl skulle sannolikt kunna tala för en sådan lösning. Emellertid finns såsom ovan antytts risken att EU-rätten skulle innebära att avdrag måste medges för växelkursförluster oavsett om motsvarande vinster inte är skattepliktiga. Skatteverket bedömer mot den bakgrunden att det skulle föra för långt att inom ramen för denna promemoria närmare behandla ett avskaffande av skatteplikten för växelkursförändringar i inkomstslaget kapital.

Lagförslag

Förslaget medför ett eget stycke i nya 25 c § II.

4.1.6 Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler

Bedömning: Behandlingen av vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler behöver inte ändras.

Skälen för bedömningen: Vinstandelsbevis, kapitalandelsbevis och konvertibler behandlas nu som delägarrätter om de avser svenska kronor (48 kap. 2 § II). Med de föreslagna förändringarna blir indelningen i delägarrätter och fordringsrätter utan betydelse för inkomstslaget kapital. Den inverkar emellertid också på inkomstslaget näringsverksamhet, se nästa avsnitt. Eftersom någon förändring här inte behövs av hänsyn till EU-rätten, kan bestämmelsen behållas oförändrad.

4.1.7 Näringsverksamhet

Bedömning: Den s.k. aktiefällan behöver inte ändras.

Skälen för bedömningen: Förslaget i avsnitt 4.1.1 får inverkan också på inkomstslaget näringsverksamhet i följande avseenden.

Juridiska personer (den s.k. aktiefällan)

För juridiska personer gäller den s.k. aktiefällan (48 kap. 26 § II), som innebär att kapitalförluster på delägarrätter får dras av bara mot kapitalvinster på delägarrätter. Om nu skillnaden mellan delägarrätter och fordringsrätter tas bort i inkomstslaget kapital, inställer sig frågan om detta ska medföra att motsvarande förändring ska genomföras också för aktiefällans del.

Den ovan i avsnitt 4.1.1 och 4.1.2 påtalade svårigheten att i vissa fall skilja mellan delägarrätter och fordringsrätter blir förstas inte mindre bara för att det rör sig om näringsverksamhet i stället för kapital. Detta talar för att reglerna bör vara likadana i båda inkomstlagen. Emellertid innebär aktiefällan en inskränkning av den fulla avdragsrätt som annars gäller inom näringsverksamhet (48 kap. 25 § II). Till skillnad från vad som är fallet inom inkomstslaget kapital skulle således en sammanföring av fordringsrätter med delägarrätter för aktiefällans del innebära att avdragsrätten i vissa fall minskades för juridiska

personer (fällan skulle utvidgas). Även om samtidigt avdragsrätten i andra fall skulle utökas (genom att kapitalförluster på aktier kunde kvittas mot kapitalvinster på fordringar), är en sådan förändring inte syftet med förslagen i promemorian. Vidare bör beaktas att medan promemorians förslag i inkomstslaget kapital handlar om att kapitalförluster på fordringsrätter efter kvittningar ska omfattas av den allmänna kvoteringen till 70 procent, så innebär däremot aktiefällan i förekommande fall att en kapitalförlust inte får dras av alls (i vart fall inte samma år). Huruvida det är lämpligt att föra in fordringsrätter i aktiefällan för juridiska personer får mot denna bakgrund anses falla utanför ramen för den här promemorian.

Slutsatsen av det anförda blir att aktiefällan inte nu bör utvidgas till att omfatta fordringsrätter.

Härefter blir frågan hur man, om förslaget i avsnitt 4.1.1 genomförs, ska dra gränsen mellan delägarätter och fordringsrätter för aktiefällans del. Nuvarande bestämmelser säger att vinstandelsbevis och kapitalandelsbevis samt konvertibler behandlas som delägarätter bara om de avser svenska kronor (48 kap. 2 § II). En konvertibel i utländsk valuta är därför inte en delägar rätt utan en fordringsrätt; och en kapitalförlust på en sådan ”utländsk” konvertibel förs således inte till aktiefällan. Detta synes innebära att reglerna som de nu är inte strider mot EU-rätten. Om däremot kapitalförluster på utländska konvertibler skulle föras in i aktiefällan och till följd därav (beroende på omständigheterna i övrigt) inte kunna dras av, skulle detta åtminstone riskera att stå i strid med EU-rätten. En sådan förändring bör därför inte genomföras.

För aktiefällans del bör således konvertibler m.m. i utländsk valuta även i fortsättningen räknas som fordringsrätter.

Handelsbolag

För fysiska personer som är delägare i handelsbolag se ovan avsnitt 4.1.1.

För aktiebolag m.fl. som är delägare i handelsbolag finns en avdragsfälla i 48 kap. 27 § andra stycket II. Denna avdragsfälla omfattar sedan 2011 bara delägarätter (SFS 2011:1510). Skäl att nu ändra tillbaka så att fordringsrätter åter skulle kvoterats till 70 procent föreligger inte (jfr vad som anförts om aktiefällan ovan).

4.2 Premieobligationer

Förslag: Kapitalvinster på premieobligationer ska inte tas upp, vilket också betyder att kapitalförluster på premieobligationer inte ska dras av.

Skälen för förslaget: Vad som menas med premieobligationer till skillnad från andra obligationer har inte definierats i lag. Det förutsätts emellertid att premieobligationer har getts ut av svenska staten eller, numera, någon annan stat (se prop. 2008/09:47 s. 13). I begreppet torde också ligga att avkastningen i stället för att betalas ut som ränta lottas ut som vinster bland obligationshavarna.

Ovan har föreslagits att kapitalvinster och kapitalförluster på värdepapper ska kvittas mot varandra. Det är emellertid inte lämpligt att full kvittningsrätt ska gälla också kapitalförluster på premieobligationer. I så fall skulle nämligen skattereglerna kunna göra det lönsamt att köpa premieobligationer strax före en vinstdragning och sedan avyttra dem med avdragsgill kapitalförlust strax efter vinstdragningen samtidigt som vinster vid vinstdragningen är skattefria (prop. 1989/90:110 del 1 s. 461).

Skattskyldigheten för kapitalvinster på premieobligationer (och motsvarande utländska obligationer) föreslås därför avskaffas i inkomstslaget kapital. Förändringen för med sig att kapitalförluster på dessa värdepapper inte får dras av (jfr 44 kap. 2 § IL).

I och för sig skulle det för genomförande av promemorians huvudförslag vara tillräckligt att behålla den nuvarande bestämmelsen att kapitalförluster på premieobligationer ska kvoterats (48 kap. 23 och 24 §§ IL).

Det synes dock lämpligt att i detta sammanhang se över skatteplikten för kapitalvinster på premieobligationer. Riksgäldskontoret har nämligen inte gett ut några nya premieobligationer sedan 2016. Riksgälden bedömer att sådana inte längre kan bidra till att minska kostnaden för statsskulden (”Statsskuldens förvaltning, förslag till riktlinjer 2019–2022”, 28 september 2018, Riksgäldens dnr 2018/949). Det sista utestående premieobligationslånet inlöstes i december 2021.

Det har tidigare förekommit att innehavare av äldre premieobligationer har försuttit tiden för inlösen och därför (efter avyttring för symboliskt belopp) yrkat avdrag för kapitalförlust. Det sista premieobligationslånet var kontobaserat; återbetalningen har gjorts eller kommer att göras automatiskt av Riksgälden. Inga sparare kommer därför att råka ut för kapitalförlust i anledning av utebliven återbetalning.

Såvitt avser svenska förhållanden synes därför premieobligationer kunna tas bort från kapitalvinstbeskattningen.

Det kan emellertid förekomma att andra länder ger ut obligationer med vinstdragningar eller liknande som gör att de kan anses som premieobligationer (eng. *lottery bonds* eller *premium bonds*).

Det är inte säkert att villkoren för utländska premieobligationer är eller kommer att vara sådana att avdrag för kapitalförlust kan bli aktuellt; men det kan inte heller uteslutas att sådana obligationer nu eller i framtiden kan komma att avyttras med förlust. Beroende på vad som ska räknas som premieobligation kan inte heller uteslutas att utländska sådana kan komma att säljas med vinst. Särskilt denna senare omständighet får i och för sig anses tala för att nuvarande regler ska behållas. Ett av syftena bakom skattereformen i början av 1990-talet var basbreddning. Att nu avskaffa skatteplikten för kapitalvinst vid avyttring av premieobligationer skulle således kunna ses som ett avsteg från denna grundläggande princip. Men å andra sidan bör också den praktiska verkligheten beaktas. Såvitt Skatteverket kan bedöma förekommer det inte att vare sig kapitalvinst eller kapitalförlust på premieobligationer som utställts utanför EES tas upp eller dras av i Sverige. Skatteverket bedömer därför att skatteplikten för kapitalvinster på premieobligationer kan tas bort även för premieobligationer som utfärdats utanför EES. Som ovan sagt medför detta att kapitalförluster inte får dras av. Skulle det visa sig förekomma utländska premieobligationer som kan säljas med kapitalvinst kan ett återinförande av skatteplikten övervägas.

Skatteverket föreslår således att skatteplikten för kapitalvinster på premieobligationer tas bort.

Sedan 2019 gäller den nya spellagen (2018:1138). I samband med att den infördes ändrades även 8 kap. 3 § IL. Enligt dess andra stycke är vinster vid vinstdragning skattefria om vinstdragningen avser svenska premieobligationer eller om premieobligationen har ställts ut i en stat inom EES. Den ändring som då gjordes vad avser premieobligationer innebar inte någon saklig förändring. Skatteverket går inom ramen för denna promemoria inte in på beskattningen av dragningsvinster. Huruvida denna bör ändras när det inte längre kommer att finnas några svenska premieobligationer får övervägas i annat sammanhang.

Lagförslag

Förslaget medför att 48 kap. 23 § IL upphävs och att en ny bestämmelse, 48 kap. 6 d § IL, införs.

4.3 Behandling av vinster och förluster i vissa fall

Förslag: Kapitalförluster på delägaraktier som inte är marknadsnoterade ska dras av i sin helhet om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad eller om andelarna eller andra andelar i företaget har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Skälen för förslaget: I detta avsnitt tas två frågor upp som inte direkt hänger samman med promemorians förslag i övrigt, men som bedöms lämpliga att ta med i detta sammanhang.

Avdrag för kapitalförluster vid avnotering

För aktier i svenska aktieföretag som inte är marknadsnoterade ska enligt 42 kap. 15 a § IL kapitalvinsten på aktierna tas upp till fem sjättedelar. Detta gäller dock inte – enligt andra stycket andra strecksatsen – om företaget har varit marknadsnoterat men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs.

Enligt 48 kap. 20 § IL ska förluster på inte marknadsnoterade aktier dras av till fem sjättedelar mot vinster på marknadsnoterade delägaraktier och inte marknadsnoterade aktier. Det har uppmärksammats att det i 48 kap. 20 § IL saknas motsvarighet till bestämmelsen i 42 kap. 15 a § IL om att avnoterade aktier ska anses fortsatt marknadsnoterade. Av förarbetena till lagstiftningen (prop. 2007/08:12 s. 24 och 29) framgår att det inte förelåg någon avsikt att införa olika regler för vinster och förluster. Skatteverket bedömer därför att den asymmetri som nu tycks föreligga mellan 42 kap. 15 a § och 48 kap. 20 § IL bör tas bort, så att i dessa fall inte bara vinster beskattas till 100 procent utan också förluster dras av till 100 procent.

Avdrag för kapitalförluster när det finns marknadsnoterade och inte marknadsnoterade aktier i samma bolag

Ett aktieföretag har inte marknadsnoterade A-aktier och marknadsnoterade B-aktier. Hur beskattas å ena sidan kapitalvinst och å andra sidan kapitalförlust vid avyttring av A-aktier?

Ett företag anses marknadsnoterat om någon andel i företaget är marknadsnoterad (42 kap. 15 a § tredje stycket IL). Därav följer att kapitalvinst ska beskattas till 100 procent. För en kapitalförlust gäller 48 kap. 20 § IL, som skiljer mellan marknadsnoterade delägaraktier och andelar ... som inte är marknadsnoterade. Där finns med andra ord inte någon uttrycklig motsvarighet eller hänvisning till 42 kap. 15 a § tredje stycket IL. Ska A-aktien anses inte vara marknadsnoterad enligt 48 kap. 20 § IL trots att B-aktien är marknadsnoterad?

Lagens ordalydelse innebär att om det finns både marknadsnoterade och inte marknadsnoterade aktier i ett och samma bolag, så behandlas de inte marknadsnoterade aktierna som marknadsnoterade om de avyttras med kapitalvinst, men som inte marknadsnoterade om de avyttras med kapitalförlust. En sådan åtskillnad torde inte vara avsedd. I förtydligande syfte bör klargöras att de inte marknadsnoterade aktierna i dessa fall ska behandlas som marknadsnoterade i båda fallen.

Lagförslag

Förslaget medför ett särskilt stycke i den nya 44 kap. 25 b § IL.

4.4 Marknadsnoterad

4.4.1 Fordringsrätten och delägarrätter

Förslag: Begreppet ”marknadsnoterad” i 48 kap. 5 § IL ändras och knyts till de näringsrättsliga bestämmelserna i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, VpML.

Begreppet ”onoterade” byts ut mot ”inte marknadsnoterade”.

Skälen för förslaget: I dag innehåller bestämmelsen om när en delägarrätt eller fordringsrätt anses marknadsnoterad två delar: dels om marknadsplatserna som sådana, dels om handeln (omsättningen) som ska ske där, se 48 kap. 5 § IL. En förenkling kan åstadkommas om reglerna ändras till att inrikta sig bara på endera.

Handelsplatsen eller omsättningen?

Den skatterättsliga regleringen bör i fortsättningen knyta an antingen till hur *marknadsplatsen* är eller till hur *omsättningen* (handeln) är. Det blir enklare för alla inblandade, och inte minst för dem som ska lämna kontrolluppgift, om reglerna knyts till marknadsplatserna.

En sådan förändring har också fördelen att de skatterättsliga reglerna kommer att likna eller överensstämma med de civilrättsliga bestämmelserna i VpML. Inte bara i inkomstskattelagen utan också på en övergripande nivå blir således lagstiftningen enklare att ta till sig och lättare att förstå.

De nu gällande särskilda skatterättsliga kraven dels att handel ska ske i viss minsta utsträckning, dels att uppgifter om handeln ska tillhandahållas på visst sätt bör således tas bort och i stället ska den skatterättsliga regleringen bygga på de civilrättsliga bestämmelserna på området. Skulle det i efterhand mot förmodan visa sig att förändringen på något sätt inbjuder till missbruk, får saken övervägas på nytt.

Upptagen till handel på reglerad marknad

För reglerade marknader gäller att värdepapper formellt ”upptas till handel” på marknadsplatsen (15 kap. VpML). På motsvarande sätt är villkoret också redan nu utformat i skattelagstiftningen (48 kap. 5 § IL). Man kunde därför (särskilt mot bakgrund av RÅ 1994 ref. 26, se avsnitt 3.2.1) tänka sig att t.ex. i ett nytt andra stycke uttryckligen säga att marknadsnotering anses gälla även om ingen omsättning sker eller har skett på handelsplatsen. Skatteverket bedömer emellertid att det av de ändringar som i övrigt föreslås framgår att något omsättningskrav inte ska gälla vare sig för värdepapper på en reglerad marknad eller, enligt nedan, för värdepapper på en MTF-plattform. Skatteverket anser därför att en sådan uttrycklig bestämmelse om omsättningen inte behöver införas.

Handlas på en MTF-plattform

För handelsplattformar finns det inte någon direkt motsvarighet till det ”upptagande till handel” som enligt ovan gäller för reglerade marknadsplatser; det ”handlas” med värdepapperna på marknadsplatsen. I lagen (2011:1268) om investeringssparkonto, ISKL, används just uttrycket ”finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform”. Avsikten synes, på motsvarande sätt som för ”upptagna till handel på en reglerad marknad”, vara att frågan huruvida ett

finansiellt instrument ska anses vara föremål för handel på en MTF-plattform ska göras enbart utifrån vad som gäller enligt den näringsrättsliga regleringen i VpML för denna form av marknadsplats (prop. 2011/12:1 volym 1 a s. 291 och 499; jämför även Högsta förvaltningsdomstolens dom HFD 2015 ref. 14 som omnämnts ovan i avsnitt 3.2.1).

Syftet är här detsamma för inkomstskattelagens del. Det ligger därför nära till hands att föreslå samma uttryck i inkomstskattelagen och säga att en delägarrätt eller fordringsrätt ska anses marknadsnoterad om den handlas på en MTF-plattform (men däremot inte på grund av handel på en OTF-plattform, se nedan). Ordet ”handlas” är visserligen i sig inte särskilt klargörande; tvärt om leder det närmast tanken till att någon omsättning ska äga rum. Det vore därför tänkbart att ännu tydligare framhålla att den faktiska omsättningen inte ska spela någon roll, t.ex. med orden att delägarrätterna och fordringsrätterna ”är tillgängliga för handel” på en MTF-plattform. Men eftersom det som man skulle vilja förmedla med dessa ord uttrycks med att de ”handlas” på marknadsplatsen i både ISKL och VpML, bör samma uttryck användas också i inkomstskattelagen. Lagförslaget har utformats i enlighet med det nu sagda.

Plattform motsvarande MTF-plattform utanför EES

Termer och uttryck som används i inkomstskattelagen gäller också motsvarande utländska företeelser om inte annat sägs eller framgår (2 kap. 2 § IL).

I dag används i inkomstskattelagen uttrycket ”reglerad marknad”, som är hämtat från VpML, och där avser marknad inom EES (48 kap. 5 § IL). Eftersom termen i sig således visserligen gäller utanför Sverige men begränsas till EES har 2 kap. 2 § IL inte ansetts tillfyllest i detta sammanhang. I stället sägs i 48 kap. 5 § IL uttryckligen att motsvarande marknad utanför EES också räknas vid bedömningen av om ett värdepapper ska anses vara marknadsnoterat.

Det andra nuvarande villkoret i 48 kap. 5 § IL (”föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering”) har inte någon geografisk begränsning vare sig till EES eller på annat sätt.

Såsom ovan framgått finns en liknande reglering som i denna promemoria föreslås bli införd i inkomstskattelagen, redan i ISKL. Den lagen har således inte någon motsvarighet till det nuvarande andra villkoret i 48 kap. 5 § IL utan i stället talas där om ”MTF-plattform”. Också det är hämtat från VpML och avser där plattform inom EES. I ISKL anges uttryckligen att handelsplattformar utanför EES inte omfattas av den lagen (2 § andra stycket). Det är en bedömning som är gjord för ISKL:s tillämpningsområde.

Såvitt Skatteverket kan se bör någon sådan inskränkning inte införas i inkomstskattelagen. Där bör också motsvarande utländska företeelser omfattas utan begränsning till EES, eller således i sak detsamma som gäller för reglerad marknad.

Handlas på en OTF-plattform eller noteras hos ett värdepappersinstitut

Också begreppet OTF-plattformar kommer från VpML. De skiljer sig i vissa grundläggande avseenden från MTF-plattformar. För OTF-plattformar ställs det inte krav på icke-skönsmässiga regler för handel. Vidare kan aktier och aktierelaterade instrument inte handlas på en OTF-plattform varför frågan om marknadsnotering inte får någon betydelse om kvittningsmöjligheterna inom inkomstslaget kapital utvidgas enligt Skatteverkets förslag (jfr avsnitt 4.1.1). Som ovan anförts, finns det för närvarande inte någon registrerad OTF-plattform i Sverige.

När kravet på omsättning tas bort, påverkas den nuvarande möjligheten att allmänt tillgängliga noteringar hos ett värdepappersinstitut kan innebära att ett på så sätt noterat värdepapper anses vara marknadsnoterat. Eftersom de noteringar som här åsyftas ska avse avslut, dvs. köp och försäljningar, passar de inte in i den föreslagna regleringen, som ju är att det är förekomsten på en handelsplats av visst angivet slag som innebär marknadsnotering. Den närmaste motsvarigheten vore att ett värdepapper skulle anses marknadsnoterat redan om det på något sätt tas upp till handel hos ett värdepappersinstitut och institutet gör detta förhållande allmänt känt. Även om man resonemangsvis förutsätter att varken bedömnings- eller bevisvärigheter uppkommer, skulle en så utformad regel enligt Skatteverkets bedömning föra för långt. Såvitt Skatteverket kan se fyller en sådan bestämmelse inte heller något behov.

I likhet med vad som redan gäller enligt ISKL bör därför inte heller för inkomstskattelagens del handel på en OTF-plattform eller notering hos ett värdepappersinstitut föranleda att marknadsnotering anses föreligga.

Begreppen onoterade respektive inte marknadsnoterade

Kapitalvinster på andelar i onoterade företag ska i vissa fall tas upp till fem sjättedelar (48 kap. 1 § IL). Onoterade företag som omfattas av bestämmelserna om fåmansföretag i inkomstskattelagen ska lämna vissa uppgifter till företagsledare och delägare samt närstående till dem (34 kap. 4 § skatteförfarandelagen [2011:1244], SFL). Med ”onoterade företag” avses företag vilkas aktier eller andelar inte är marknadsnoterade. ”Onoterad” står alltså för motsatsen till ”marknadsnoterad”. I syfte att göra förhållandet ännu klarare föreslås att ”onoterad” byts ut mot ”inte marknadsnoterad”. Förslaget innebär således att endast begreppen ”marknadsnoterad” och ”inte marknadsnoterad”, i förekommande fall i pluralform, används i inkomstskattelagen och skatteförfarandelagen.

Investeringsparkonto

I och med Högsta förvaltningsdomstolens dom HFD 2015 ref. 14 (se avsnitt 3.2.1) har det klarlagts att finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad kan vara investeringstillgångar enligt 6 § 1 ISKL även om det inte sker någon faktisk handel med dem. På motsvarande sätt torde finansiella instrument som handlas på en handelsplattform vara att bedöma enligt 6 § 2 ISKL. Det föreligger därför inte något behov av att sådana ändringar som ovan föreslagits beträffande inkomstskattelagen också görs i ISKL.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 48 kap. 1 och 5 §§ IL samt 34 kap. 4 § SFL.

4.4.2 Andelar i en värdepappersfond eller en specialfond

Förslag: Andelar i en värdepappersfond eller specialfond ska alltid anses marknadsnoterade.

Skälen för förslaget: Vad som ovan sagts om fordringsrätter och delägarätter i övrigt passar inte så väl in på andelar i en värdepappersfond eller specialfond. Sådana andelar handlas nämligen typiskt sett inte på någon marknadsplats; i stället köps de eller löses in direkt av fonden. Dessa förfaranden sker, i de flesta fall, i sådan omfattning att fondandelarna i dag anses marknadsnoterade enligt andra ledet i 48 kap. 5 § IL eftersom de är föremål för kontinuerlig allmänt tillgänglig notering på grundval av marknadsmässig omsättning.

Som ovan anförts ska det redan enligt gällande rätt anges i kontrolluppgift om fonden är marknadsnoterad (20 kap. 6 § SFL). Det har inte framkommit någonting som tyder på att detta skulle medföra några svårigheter för kontrolluppgiftslämnarna.

Avyttring av fondandelar sker vanligtvis genom inlösen. Det torde vara mycket ovanligt att fondandelar överläts direkt mellan privatpersoner, där det kan finnas behov av att kunna fastställa om överlåtelsen har skett till ett marknadsvärde. Även om det någon gång skulle ske en sådan överlåtelse, är kontrollproblemet detsamma, oavsett om andelarna anses marknadsnoterade eller inte.

Huruvida fondandelar är marknadsnoterade eller inte har betydelse för om omkostnadsbeloppet kan beräknas enligt schablonregeln. Marknadsnoteringen har dessutom betydelse för möjligheterna till kvittning och avdrag för förlust på andelar i en räntefond. I avsnitt 4.1.1 föreslås att kvittningsmöjligheterna inom inkomstslaget kapital ska utvidgas. Om så sker, får frågan om marknadsnotering betydelse bara vad gäller möjligheten att tillämpa schablonregeln.

Förslaget i föregående avsnitt till ny lydelse av 48 kap. 5 § IL är alltså inte anpassat för fondandelar. Skatteverket ser för fondandelar följande möjligheter:

1. fondandelar anses marknadsnoterade om andelsvärden offentliggörs med viss regelbundenhet, t.ex. minst en gång i månaden;
2. fondandelar anses marknadsnoterade beroende på hur ofta de kan inlösas;
3. alla fondandelar anses marknadsnoterade; och
4. inga fondandelar anses som marknadsnoterade (varvid ingen särskild ändring behövs).

Fonder är strikt reglerade och andelar i utländska motsvarigheter enligt 2 kap. 2 § IL ska också stå under tillsyn osv. för att behandlas som fondandelar. Skatteverket kan inte se något väsentligt skäl för att möjligheten att använda schablonregeln för fondandelar skulle vara beroende av att andelsvärdet beräknas och offentliggörs minst en gång i månaden. Någon betydande risk för obehöriga skatteförmåner eller annat missbruk synes inte uppkomma om samtliga fondandelar får behandlas likartat i det här sammanhanget. Det är också en förenkling om samtliga fondandelar omfattas av schablonregeln.

Skatteverket föreslår därför att fondandelar ska anses vara marknadsnoterade.

Lagförslag

Förslaget medför att ett nytt andra stycke införs i 48 kap. 5 § IL samt att 42 kap. 8 § IL ändras.

4.4.3 Vissa interimistiska delägarrätter

Bedömning: Det behöver inte införas någon reglering om att rätt på grund av teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt eller inlösenrätt och säljrätt som avser aktier ska anses marknadsnoterad om den grundar sig på aktie som anses marknadsnoterad.

Skälen för bedömningen: Ställningstagande till om t.ex. en teckningsrätt är marknadsnoterad eller inte ska enligt nuvarande regler göras enligt samma regler som gäller för övriga delägarrätter. Bedömningen får betydelse för avdragsrätten för kapitalförluster och möjligheten att använda schablonmetoden.

Inom näringsbeskattningen har det ansetts motiverat att behandla s.k. aktiebaserade delägarrätter på samma sätt som ursprungsaktien. Därför har särskilda regler om sådana delägarrätter införts. Detta gäller rätt på grund av

teckning av aktier, teckningsrätt, fondaktierätt samt inlösenrätt och säljrätt. Delägarretten är aktiebaserad om innehavet av rätten grundas på innehav av aktier i det företag som rätten hänför sig till, dvs. härrör direkt ur aktieinnehavet (25 a kap. 4 § IL). Teckningsrätter och fondaktierätter samt inlösenrätter och säljrätter är även föremål för särskild reglering i fråga om anskaffningsvärdet. För sådana rätter som grundas på aktieinnehav i bolaget är anskaffningsvärdet noll (48 kap. 13 § IL). Om rätterna däremot har köpts behandlas de, i fråga om schablonmetod och beskattning av kapitalvinst respektive avdrag för kapitalförlust, som övriga delägarätter.

Av samma skäl som inom näringsbeskattningen kan det finnas skäl att för kapitalbeskattningen uttryckligen klargöra att denna typ av interimistiska delägarätter anses marknadsnoterade. De praktiska tillämpningssvårigheter som det kan innebära att i efterhand utreda huruvida en interimistisk delägar rätt var marknadsnoterad när den avyttrades skulle på så sätt kunna undvikas.

Om det alltså också för kapitalbeskattningen införs en regel om att interimistiska rätter ska anses marknadsnoterade är det omotiverat att begränsa den till att gälla enbart sådana rätter som grundar sig på aktieinnehav. I stället bör också interimistiska rätter som förvärvas genom köp, eller annat oneröst fång, anses marknadsnoterade. En bestämmelse med detta innehåll skulle kunna införas som ett särskilt stycke i 48 kap. 5 § IL.

Skatteverket föreslår i avsnitt 4.1.1 att kvittningsmöjligheterna inom inkomstslaget kapital ska utvidgas. Om detta genomförs får, för interimistiska delägarätter, frågan om marknadsnotering betydelse bara vad gäller möjligheten att tillämpa schablonregeln. Skatteverket bedömer mot denna bakgrund att det inte föreligger något behov av någon sådan regelförändring som här diskuterats. Om förslaget i avsnitt 4.1.1 inte skulle genomföras, bör frågan övervägas på nytt.

4.5 Kontrolluppgifter

4.5.1 Marknadsnotering

Förslag: Den som ska lämna kontrolluppgift om ränta, utdelning eller annan avkastning eller avyttring av delägarätter ska även lämna uppgift om att delägarätterna är marknadsnoterade när så är fallet. Om den uppgiftsskyldige inte vet om delägarretten är marknadsnoterad, ska det anges. Skyldigheten att lämna uppgift om slag av fond samt om fonden är marknadsnoterad vid avyttring av fondandelar tas bort.

Skälen för förslaget: Ovan har framgått att skattereglerna i vissa avseenden är olika beroende på om en delägar rätt är marknadsnoterad eller inte. Även om denna promemorias förslag om utökade kvittningsmöjligheter genomförs, kommer skillnader mellan marknadsnoterade och inte marknadsnoterade delägarätter att kvarstå. Bland annat föreligger en så grundläggande skillnad som att för aktier och andelar som inte är marknadsnoterade tas enbart fem sjättedelar eller två tredjedelar av en kapitalvinst upp till beskattning. För att de enligt lag gällande skillnaderna ska kunna iaktas vid beskattningen är det väsentligt att den praktiska hanteringen av de massärenden som det här rör sig om är så enkel som möjligt. Ett sätt att förenkla den praktiska hanteringen för både enskilda och Skatteverket är att, i likhet med vad som gäller idag i fråga om fondandelar, införa en skyldighet att i kontrolluppgift lämna uppgift om huruvida en delägar rätt är marknadsnoterad. För fondandelar bör däremot den nu gällande

uppgiftsskyldigheten tas bort eftersom fondandelar enligt promemorians förslag alltid anses vara marknadsnoterade, se ovan avsnitt 4.4.2.

I avsnitt 4.4 ovan föreslås att definitionen av begreppet marknadsnoterad ändras. Genomförs det förslaget, blir det också möjligt för dem som ska lämna kontrolluppgift att lämna uppgift om huruvida en delägar rätt är marknadsnoterad utan att detta för den kontrolluppgiftsskyldige medför en skyldighet att göra egna rättsliga bedömningar.

Skatteverket har tidigare, i promemorian *Värdepapper och kontrolluppgifter* (dnr 131 275 999-12/113), föreslagit att en kontrolluppgift ska innehålla uppgift om omkostnadsbelopp. Tanken är att Skatteverket med ledning av kontrolluppgifter ska kunna förse specifikationen till inkomstdeklarationen med uppgift om vilka vinster och förluster den skattskyldige har gjort. Promemorian har remissbehandlats och bereds nu inom Finansdepartementet. Även för att målen i den promemorian ska kunna nås fullt ut bör uppgiften om marknadsnoteringen finnas med i kontrolluppgifterna.

Kontrolluppgiftens innehåll

Kontrolluppgiften bör utformas så att det framgår om den delägar rätt som kontrolluppgiften gäller är marknadsnoterad. På så sätt kan Skatteverket i de flesta fall ange det riktiga skattepliktiga beloppet när det gäller utdelning i den skattskyldiges deklaration.

Exempel

En person har enligt kontrolluppgifter fått utdelning på marknadsnoterade delägar rätter med 7 000 kronor och på inte marknadsnoterade delägar rätter med 6 000 kronor. Av beloppet 6 000 kronor ska fem sjättedelar eller 5 000 kronor tas upp. Skatteverket fyller i det sammanlagda beloppet 12 000 kronor i deklarationen (inte 13 000 kronor).

Egentligen är det alltså inte de marknadsnoterade delägar rätterna som här är intressanta, utan de som inte är marknadsnoterade. I praktiken avser de allra flesta kontrolluppgifter om utdelning och avyttring sådana delägar rätter som är marknadsnoterade. För dessa kommer beskattningsfrågan i nu berört hänseende att vara klar. Sätillvida skulle det vara enklare, och medföra färre uppgifter, om det i kontrolluppgiften skulle anges att delägar rätten inte är marknadsnoterad, när så är fallet. Bortsett från oklara fall (som behandlas nedan) skulle det när ingen sådan uppgift finns i kontrolluppgiften, i så fall följa att delägar rätten är marknadsnoterad.

Emellertid är skatteförfarandelagen i övrigt så utformad att kontrolluppgifter ska lämnas om förhållanden som föreligger, inte om förhållanden som inte föreligger. Det kan vara skäl att utforma också kontrolluppgift om marknadsnotering på samma sätt. Skatteverket föreslår därför att det i kontrolluppgift ska anges att den avser en delägar rätt som är marknadsnoterad, när så är fallet.

Om uppgift saknas

Ovan har antagits att en uppgift om att en delägar rätt är marknadsnoterad i många fall kommer att kunna lämnas i kontrolluppgifter om utdelning och avyttring helt enkelt eftersom förhållandet är känt för den kontrolluppgiftsskyldige. Samtidigt står det klart att det kommer att finnas fall där det saknas uppgift om huruvida en

viss delägar rätt är marknadsnoterad. Det är inte meningen att den som ska lämna kontrolluppgiften ska bli skyldig att utreda hur det förhåller sig.

För att rätt belopp ska kunna fyllas i av Skatteverket för så många deklaranter som möjligt, behöver oklara fall skiljas från dem där det är känt att delägarrätten är marknadsnoterad eller att den inte är det. Skatteverket föreslår därför att om den kontrolluppgiftsskyldige saknar uppgift om marknadsnoteringen, ska det anges i kontrolluppgiften.

Vilken tidpunkt ska kontrolluppgiften avse?

Den nya uppgiften bör, i likhet med vad som redan gäller för kontrolluppgifterna, lämnas i januari året efter beskattningsåret. Uppgiften är av värde för beskattningen av utdelning och, vid avyttring, av kapitalvinst på delägar rätter. Uppgiften om marknadsnotering bör alltså röra förhållandena vid tidpunkterna för utdelning och avyttring. Eftersom kontrolluppgifter redan i dag lämnas för utdelning för sig och för varje avyttring för sig, bör detta inte innebära att det är någon stor börda som tillkommer för dem som ska lämna kontrolluppgifterna.

Kvalificerade andelar

För kvalificerade andelar är reglerna annorlunda än för andra delägar rätter som inte är marknadsnoterade. Den del av en utdelning eller en kapitalvinst på kvalificerade andelar som ska tas upp i inkomstslaget kapital, ska tas upp till två tredjedelar i stället för de fem sjättedelar som gäller för andra delägar rätter som inte är marknadsnoterade. Eftersom det i kontrolluppgifter från fåmansföretag ska framgå om den som uppgiften avser är företagsledare, närstående till företagsledare eller delägare, kan Skatteverket i praktiken skilja ut denna grupp från den för vilken de till fem sjättedelar reducerade beloppen ska kunna fyllas i. För kvalificerade andelar kan inte något belopp fyllas i av Skatteverket. För att så skulle kunna ske, skulle reglerna för beskattning av kvalificerade andelar behöva ändras, vilket faller utanför ramarna för denna promemoria. Skatteverket föreslår därför inte några förändringar för kontrolluppgifterna från fåmansföretag.

Fordringsrätter

Till skillnad från vad som gäller för delägar rätter, finns det för fordringsrätter inte någon kvotering till fem sjättedelar eller två tredjedelar för sådana som inte är marknadsnoterade. Det finns därför inte anledning att införa någon uppgift om marknadsnotering i kontrolluppgifter om fordringsrätter om förslaget att utöka kvittningsmöjligheterna i inkomstslaget kapital (se avsnitt 4.1.1) genomförs. Om så inte sker, bör motsvarande ändringar som nu föreslås för delägar rätter genomföras även för fordringsrätter.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 19 kap. 5 §, 20 kap. 6 § och 21 kap. 5 § SFL.

4.5.2 Bostadsförmån från oäkta bostadsföretag

Förslag: I kontrolluppgift om avkastning ska även anges om avkastningen avser bostadsförmån från ett bostadsföretag som inte är ett privatbostadsföretag till medlem eller delägare i bostadsföretaget.

Skälen för förslaget: Ovan har framgått att bostadsförmåner från vad som brukar kallas oäkta bostadsföretag är skattepliktiga för mottagarna i likhet med vad som gäller för avkastning i övrigt (se avsnitt 3.3). Sådana förmåner tas upp i

kontrolluppgift om avkastning (se avsnitt 3.4). Många av de aktörer som ska lämna kontrolluppgift har en professionell förvaltare eller har själva erforderlig kompetens i sina styrelser. I dessa fall lämnas nästan alltid korrekta kontrolluppgifter. Men det förekommer att det blir fel i kontrolluppgifter som avser bostadsförmån. Det förekommer också att uppgifterna i och för sig är riktiga men missförstås av deklareranter och inte kan användas rätt av Skatteverket.

Skatteverket bedömer att nu nämnda problem typiskt sett skulle kunna åtgärdas enkelt om det i den kontrolluppgift som ska lämnas också skulle anges att uppgiften avser en bostadsförmån till medlem eller delägare. I så fall skulle Skatteverket med ledning av kontrolluppgifterna kunna fylla i det skattepliktiga, till fem sjättedelar kvoterade beloppet i deklARATIONERNA.

Förslaget berör sådana bostadsrättsföreningar, bostadsföreningar och bostadsaktiebolag som inte uppfyller villkoren för att räknas som privatbostadsföretag och avser bostadsförmån som tillkommit en medlem eller delägare i bostadsföretaget.

Lagförslag

Förslaget medför ändring i 19 kap. 5 § SFL.

4.5.3 Premieobligationer

Förslag: Kontrolluppgiften om avyttring av premieobligationer avskaffas.

Skälen för förslaget: I avsnitt 4.2 föreslås att skatteplikten vid avyttring av premieobligationer tas bort. Genomförs förslaget, finns det inte något skäl att ha kvar kontrolluppgifter om sådana avyttringar.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring i 21 kap. 4 § SFL.

4.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och i fråga om kontrolluppgifter tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2024.

Skälen för förslaget: Den nya definitionen av begreppet marknadsnoterad bör införas snarast möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2024. Också de ändrade kvittningsmöjligheterna bör gälla från den 1 januari 2024.

Såväl kontrolluppgiftsskyldiga som Skatteverket behöver anpassa sina system för de nya bestämmelserna om kontrolluppgifter. De kan därför träda i kraft den 1 januari 2024, men bör inte tillämpas första gången förrän vid det kontrolluppgiftslämnande som ska göras senast den 31 januari 2025 avseende inkomster m.m. under 2024. I övrigt synes inte några särskilda hänsyn behöva tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande.

Äldre bestämmelser bör fortfarande gälla för förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet. Några andra övergångsbestämmelser behövs inte.

5 Konsekvensanalys

Skatteverket har vid upprättande av konsekvensanalysen beaktat de krav som ställs på kommittéer och särskilda utredningar enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

5.1 Syfte, alternativa lösningar och utebliven ändring

Förslagen syftar till att göra det enklare för dem som ska deklarerar vinster och förluster vid försäljning av olika typer av tillgångsslag. Förslaget syftar också till att minska de fel som nu förekommer då tillgångsslagen redovisas under fel avsnitt och som kan leda till att den statliga inkomstskatten på kapital eller skattereduktion på underskott av kapital bestäms till högre (eller lägre) belopp än vad lagen säger. För Skatteverket innebär det också en effektivitetsvinst då Skatteverket inte behöver utreda huruvida en tillgång ska redovisas under ett avsnitt eller ett annat. Förslaget bidrar också till skatteneutralitet då gällande regelverk kan påverka valet av tillgång. Förslaget innebär vidare en förenkling för kontrolluppgiftslämnare och deklareranter samt Skatteverket.

Alternativa lösningar diskuteras delvis i avsnitt 4.1. Då dessa inte anses kunna åtgärda problemen fullt ut har inga kvantitativa skattningar för dessa alternativ genomförts.

Förslagen berör dem som ska lämna kontrolluppgifter (avsnitt 5.3) och enskilda som ska deklarerar (avsnitt 5.4) samt Skatteverket (avsnitt 5.6.1).

5.2 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Enligt gällande regler om kvittning i inkomstslaget kapital påverkas kvittningsmöjligheterna av tillgångsslaget och för olika tillgångsslag måste vanligtvis förluster kvoterar innan de kan kvittas mot vinster i ett annat tillgångsslag. Förslaget innebär att vinster och förluster för de tillgångsslag som omfattas av förslaget kvittas mot varandra.¹ Det resulterande nettot kvoterar till 70 procent om förlust uppstår medan vinst inte kvoterar. Detta kvittas eller adderas sedan mot övriga förluster eller vinster av de tillgångsslagen som inte omfattas av förslaget, vilka kvoterar och kvittas enligt gällande regler. Huruvida skatteeffekter uppstår beror dels på vilka tillgångsslag den enskilde äger dels för vilka tillgångsslag vinster och förluster uppstår. Ett exempel kan illustrera. Enligt gällande regler kan inte en förlust på en delägarrätt kvittas mot en vinst på en fordringsrätt utan att först kvoterar till 70 procent. Då dessa tillgångsslag omfattas av förslaget skulle förlusten kvittas fullt ut, vilket medför ett mindre överskott av kapital eller större underskott av kapital. Effekten av förslaget minskar således i detta fall skatten. Skatten kan också komma att öka på grund av förslaget. Enligt gällande regler ska en kapitalförlust på marknadsnoterade fordringsrätter inte kvoterar. Förslaget placerar både marknadsnoterade och inte marknadsnoterade fordringar i gruppen med full kvittning, och om det efter kvittningar återstår en förlust ska den kvoterar till 70 procent. Kvoteringen medför ett större överskott

¹ Se avsnitt 4.1 för en diskussion av de tillgångsslag som omfattas och inte omfattas av förslaget. I praktiken omfattas de tillgångsslag som redovisas under avsnitt A och B i Skatteverkets blankett K4. Optioner och terminer, kryptotillgångar och andra tillgångar enligt 52 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), samt skulder i utländsk valuta, som redovisas i avsnitt D i blankett K4, omfattas också.

av kapital eller mindre underskott av kapital. Effekten av förslaget ökar således i detta fall skatten.

I Tabell 1 redovisas vilken skattekonsekvens förslaget hade haft om reglerna hade varit applicerbara under beskattningsåren 2016–2019 samt om säljbeslut och slutpriser hade varit desamma.² Under dessa år hade ca 13 procent behövt betala mer kapitalskatt (eller fått minskad skattereduktion för underskott av kapital), ca 1 procent hade fått betala mindre skatt (eller fått ökad skattereduktion för underskott av kapital) och ca 86 procent hade inte påverkats. Aggregerat hade det inneburit 97 miljoner kronor ökade skatteintäkter för 2016, 89 miljoner kronor för 2017, 65 miljoner kronor för 2018 och 90 miljoner kronor för 2019.

Tabell 1. Förslagets effekter på 2016–2018 års underlag av skattebetalare.

Inkomst- år	Antal med kapitalin- komst ²	Antal med lägre skatt ²	Antal med högre skatt ²	Antal utan effekt ^{1,2}	Minskad skatt (mnkr)	Ökad skatt (mnkr)	Summa ökad skatteintäkt (mnkr)
kolumn	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2016	464 600	3 100	73 400	388 100	45	141	96
2017	442 800	3 100	62 600	377 100	54	143	89
2018	471 100	2 400	60 200	408 500	66	131	65
2019	448 800	2 500	53 200	393 100	62	152	90

¹ Om skatteeffekten är mindre än 1 krona antas det att ingen effekt har uppstått. Dessa effekter beror främst på avrundning.

² Antal och belopp är avrundade till närmsta 100-tal.

5.2.1 Offentligfinansiella effekter

De offentligfinansiella effekterna består av de skattemässiga effekterna förslaget medför. Det faktum att val av tillgångsslag, priser samt säljbeslut varierar över tid kommer att påverka eventuella effekter. Själva förslaget kan i sin tur påverka valet av tillgångsslag och säljbeslut och därmed de offentligfinansiella effekterna. Till vilken grad detta eventuellt sker är okänt. Bedömningen av de offentligfinansiella effekterna utgår därför från en statisk beräkning under antagande om fasta priser och volymer. Förslaget antas således inte påverka köp- eller säljbeslut samt slutpriser. Antal transaktioner skulle också vara desamma. Då det finns viss evidens för att förslagets effekter avtar över tid, givet bl.a. ett större nyttjande av investeringssparkonto (se Tabell 1), kan det anses rimligt att utgå ifrån 2019 års priser och volymer och inte de tidigare åren (eller genomsnittet av dessa), då det

² Underlaget utgörs av de individer som redovisade vinst och/eller förlust inom de tillgångsslag som omfattas av förslaget. I praktiken utgör det de tillgångsslag som redovisas under avsnitt A och B i blankett K4. Råvaruderivat och optioner, terminer och liknande avtal enligt 52 kap. inkomstskattelagen samt skulder i utländsk valuta redovisas i avsnitt D i blankett K4. Då andra tillgångar som inte omfattas av förslaget också redovisas i avsnitt D, antas det för enkelhetens skull att samtliga tillgångar som redovisas i avsnitt D omfattas av förslaget. Det omvända antagandet (att inga tillgångar som redovisas i avsnitt D omfattas av förslaget) har en begränsad effekt på beräkningarna. Cirka 1,5 procent av underlaget faller bort p.g.a. inkompleta uppgifter. Beräkningen begränsas till åren 2016-2019 då tidigare år hade andra regler för avdrag av kapitalförvaltningskostnader. För beskattningsåret 2020 är uppgifterna i Skatteverkets system ännu inte uppdaterade i sin helhet.

förmodligen skulle överskatta effekterna. Den offentligfinansiella effekten skulle därmed uppgå till 90 miljoner kronor i form av ökade skatteintäkter.

Förslaget att ändra definitionen av begreppet marknadsnoterad kan likställas med ett förtydligande. Den skattebas förslaget kan tänkas påverka är enligt Skatteverket nästintill obefintlig. Regeländringen ger därmed inte upphov till några offentligfinansiella effekter. Några nya eller förändrade konsekvenser kommer inte att uppstå.

I och med att definitionen av vad som är marknadsnoterat ändras, kommer i vissa fall skattebetalare som tidigare redovisat utdelning eller vinst (eller förlust) för inte marknadsnoterade delägarätter nu att få ta upp hela utdelningen eller vinsten (eller förlusten) till beskattning istället för enbart fem sjättedelar. Likaså kommer det omvända fallet att förekomma. Varken den ena eller den andra gruppen går att identifiera i statistiken. Enligt Skatteverkets bedömning är båda grupperna så små, att eventuell offentligfinansiell effekt kan antas sakna betydelse på grund av basens begränsade omfattning.

5.3 Kostnader och konsekvenser för kontrolluppgiftsskyldiga

Ändrade kvittningsregler

Förslaget innebär en förenkling, vilket borde medföra att det blir lättare för banker och övriga värdepappersinstitut att informera sina kunder om vad som gäller skattemässigt. Banker och övriga värdepappersinstitut behöver dock anpassa sina system till de nya kontrolluppgifterna vilket innebär att vissa kostnader uppstår.

Uppgift om marknadsnotering

Enligt förslaget ska det i kontrolluppgift om avkastning eller avyttring anges om delägarätten är marknadsnoterad. Förslaget innehåller vidare att om den uppgiftsskyldige inte känner till huruvida delägarätten är marknadsnoterad eller inte, ska i stället det anges. Detta blir nya uppgifter för kontrolluppgiftslämnarna. Det är dessutom uppgifter som de måste tillföra sina system utifrån. Emellertid behöver kontrolluppgiftslämnarna – banker och andra värdepappersinstitut – vid rådgivning till sina kunder ha kännedom om marknadsnoteringen alldeles oberoende av vad kontrolluppgiftsskyldigheten innehåller. För dem innebär det alltså en förbättring att definitionen av marknadsnoterad görs enklare och entydig.

I och med att den nya uppgiften ska tas in i en kontrolluppgift som uppgiftslämnaren lämnar redan enligt gällande rätt, blir den tillkommande kostnaden begränsad. En kostnadskalkyl för lämnaren av kontrolluppgiften låter sig inte göras. Det är dock rimligt att anta att den i sammanhanget är av mindre karaktär och då den kan likställas med en engångskostnad kommer den inte leda till någon varaktig effekt. Eventuell övervältring på ägaren av delägarätten kan komma att ske.

De förenklingar som förslaget innebär bör medföra att det blir lättare för värdepappersinstituten att informera sina kunder om vad som gäller skattemässigt.

Uppgift om bostadsförmån

Oäkta bostadsföretag ska enligt förslaget komplettera den tidigare lämnade kontrolluppgiften om avkastning med information om avkastningen utgörs av bostadsförmån från oäkta bostadsföretag till medlem eller delägare i bostadsföretaget. Denna komplettering kommer ske i samma blankett och kan

knappast ta någon tid i anspråk. Den administrativa bördan och därmed kostnaden för uppgiftslämnaren kan anses försumbar.

5.4 Kostnader och andra konsekvenser för enskilda

Gruppen skattebetalare vars redovisade kapitalvinster och förluster omfattas av förslaget motsvarar ca 5 procent av alla de som lämnar in inkomstdeklaration och utgörs, i genomsnitt, av personer som betalar betydligt högre skatt (både total skatt och statlig inkomstskatt på kapital) än övrig population (se tabell 2).

För de flesta skattebetalare som påverkas av förslaget innebär förslagen en något högre skattebörd. I tabell 3 redovisas den genomsnittliga effekten för olika typer av skattebetalare. För beskattningsåret 2019 exempelvis, skulle förslagets effekter ha medfört 2 800 kronor mer i skatt i genomsnitt för 53 200 skattebetalare. För 2 500 skattebetalare å andra sidan hade skatten sänkts med 24 725 kronor i genomsnitt. För 393 100 skattebetalare hade förslagen inte medfört någon effekt alls (se tabell 1).

Tabell 2. Slutskatt och statlig inkomstskatt på kapital i per capita termer för olika grupper.

År	Slutskatt per capita				
	Grupp	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>högre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>lägre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>samma</i> skatt	Övrig population
2016		201 100	415 000	195 800	67 600
2017		202 900	444 100	207 100	69 900
2018		212 500	516 300	199 200	70 900
2019		210 300	557 000	205 000	72 600

Not: Beloppen är avrundade till närmsta 100-tal.

År	Statlig inkomstskatt på kapital per capita				
	Grupp	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>högre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>lägre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>samma</i> skatt	Övrig population
2016		56 300	189 800	57 500	4 700
2017		55 400	205 100	63 800	5 000
2018		57 800	259 500	55 700	4 400
2019		56 400	254 800	58 100	4 400

Not: Beloppen är avrundade till närmsta 100-tal.

Tabell 3. Genomsnittliga effekter av förslaget.

Beskattningsår	Antal ¹	Antal med lägre skatt ¹	Antal med högre skatt ¹	Minskad skatteintäkt (mnkr)	Ökad skatteintäkt (mnkr)	Lägre skatt per capita ¹	Högre skatt per capita ¹
kolumn	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(4)/(2)	(5)/(3)
2016	464 600	3 100	73 400	45	141	14 500	1 900
2017	442 800	3 100	62 600	54	143	17 200	2 300
2018	471 100	2 400	60 200	66	131	27 200	2 200
2019	448 800	2 500	53 200	62	152	24 500	2 800

¹ Beloppen är avrundade till närmsta 100-tal.

Den genomsnittliga höjningen av skatten kan anses ringa i förhållande till den totala skattebördan. För de som skulle betala högre skatt utgör höjningen ca 1,3 procent (2800/210 300, se tabeller 2 och 3) av deras slutskatt eller knappt 5 procent (2800/56 400, se tabeller 2 och 3) av deras statliga inkomstskatt på kapital för beskattningsåret 2019.

För de ca 2 500 skattebetalare vars inkomstskatt på kapitalinkomster skulle minska (eller avdragen öka), utgör den sänkta skatten ca 4 procent (24 500/557 000) av deras slutskatt eller ca 10 procent (24 800/254 800) av deras statliga inkomstskatt på kapital för beskattningsåret 2019. Det bör dock poängteras att denna fördelning är mycket skev och för 75 procent av dessa skattebetalare minskar skatten med mindre än 5 500 kronor. Det är således en mycket liten andel skattebetalare med mycket höga erhållna vinster från förslaget som driver upp genomsnittet för denna grupp.

I övrigt innebär förslagen inte några direkta kostnader för enskilda. Dock kan det antas att kontrolluppgiftslämnarens kostnader övervältras på de enskilda. Då Skatteverket bedömer att den totala summan för kontrolluppgiftsskyldiga är liten, kommer den andel som portioneras ut till den enskilde att sakna betydelse. Förslaget innebär å andra sidan att det blir lättare för enskilda att veta vad skatten ska bli på olika värdepapper samt att det blir enklare för dem att deklarerat. För dem som sparar på investeringssparkonto och också har aktier utanför investeringssparkonto blir det enklare att reglerna för vad som räknas som marknadsnoterat blir lika för båda regelverken. För dem som får bostadsförmån från oäkta bostadsföretag blir det enklare att deklarerat. Sammantaget minskar risken för fel.

5.5 Företag

5.5.1 Fullgörande

Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt utöver vad som sagts ovan (avsnitt 5.3).

5.5.2 Små företag

Små företag berörs inte av förslagen. Vad gäller dessa företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, bedöms förslagen inte få någon inverkan.

5.6 Offentlig sektor

Förslagen har ingen inverkan på det kommunala självstyret eller någon annan inverkan på kommuner eller landsting.

5.6.1 Skatteverket

Förslagen om nya uppgifter i kontrolluppgifterna medför att Skatteverket måste utveckla program för att ta emot och behandla dem. Också deklaraionsbilagor/-blanketter samt information påverkas. Kostnaderna kan beräknas till 1 321 000 kronor.

För Skatteverket innebär det också ett bättre resursutnyttjande då Skatteverket tidigare behövt utreda huruvida en tillgång ska anses vara marknadsnoterad eller ej.

I övrigt bedöms förslagen inte föranleda några särskilda kostnader eller andra konsekvenser för Skatteverket. De nya bestämmelserna om kontrolluppgifter kommer att uppmärksammas i material om kontrolluppgifter, som Skatteverket årligen tillhandahåller. Därutöver torde inte några särskilda informationsinsatser behövas med anledning av förslagen.

5.6.2 Andra myndigheter och allmänna förvaltningsdomstolar

Förslagen synes inte påverka andra myndigheter eller de allmänna förvaltningsdomstolarna.

5.7 Jämställdhet

Fler män än kvinnor äger värdepapper vilket speglas i fördelningen och inom subpopulationen som påverkas av förslaget utgör männen ca 67 procent av totalen och kvinnor 33 procent i snitt under åren 2016-2019 (se tabell 4). Andelen kvinnor och män som skulle ha betalat en något högre skatt samt de vars skatt inte påverkas följer någorlunda denna fördelning vilket indikerar att kostnaderna (och också effektivitetsvinsterna) kan anses fördelas jämt mellan kvinnor och män. Bland dem vars skattebörd hade minskat, hade förslaget varit applicerbart, är dock männen något överrepresenterade och utgör i snitt 77 procent, vilket bör jämföras med mäns andel på 67 procent i övrigt. Som nämnts ovan är denna grups storlek liten i förhållande till de som påverkas av förslaget och försumbar i förhållande till övrig population och den kan därför antas sakna betydelse för jämställdheten.

Förslagen bedöms sammantaget inte få någon inverkan av betydelse på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Tabell 4. Andel män och kvinnor inom de olika grupper som påverkas av förslaget.

År	Andel män			
Grupp	Total	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>högre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>samma</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>lägre</i> skatt
2016	67 %	68 %	66 %	71 %
2017	68 %	70 %	67 %	78 %
2018	66 %	70 %	65 %	78 %
2019	67 %	70 %	66 %	81 %

År	Andel kvinnor			
Grupp	Total	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>högre</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>samma</i> skatt	Omfattas av förslaget och skulle betala <i>lägre</i> skatt
2016	33 %	32 %	34 %	29 %
2017	32 %	30 %	33 %	22 %
2018	34 %	30 %	35 %	22 %
2019	33 %	30 %	34 %	19 %

5.8 Övrigt

Förslaget torde inte inverka på miljön, på sysselsättning eller offentlig service i olika delar av landet.

Förslagen torde inte medföra några märkbara fördelningseffekter.

Förslagen torde inte inverka på de skyldigheter som följer av att Sverige är medlem av Europeiska unionen.

Förslaget torde inte inverka på brottslighet eller brottsförebyggande arbete. Förslagen torde inte inverka på möjligheterna att nå integrationspolitiska mål.

Banker och övriga värdepappersinstitut (liksom Skatteverket) behöver tid på sig för att anpassa sina system till de nya kontrolluppgifterna. I övrigt synes inte några särskilda hänsyn behöva tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

42 kap.

8 §

I andra stycket har ”marknadsnoterade” tagits bort. Ändringen är en följd av det nya andra stycket i 48 kap. 5 §, som behandlas i avsnitt 4.4.2.

44 kap.

25 a §

Paragrafen är ny. En motsvarande bestämmelse fanns tidigare i 48 kap. 19 § första stycket. Bestämmelsen har placerats här eftersom reglerna om kvittning mellan kapitalvinster och kapitalförluster nu finns i 44 kap.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1.

25 b §

Paragrafen betecknades tidigare 48 kap. 20 § och omfattar enligt *första stycket* delägarrätter (med begränsningar som anges i andra stycket) och fordringsrätter. Dessutom omfattas nu även sådana optioner, terminer och liknande avtal som hör till 52 kap. samt skulder i utländsk valuta.

Av det nya *andra stycket* framgår att rätten till avdrag för kapitalförluster är begränsad i olika omfattning för andelar som inte är marknadsnoterade och för kvalificerade andelar.

I det nya *tredje stycket* sägs att kapitalförluster inte ska kvoterats till fem sjättedelar om det finns någon andel i samma företag som är marknadsnoterad. Detsamma ska gälla om de avyttrade andelarna eller andra andelar i samma företag har varit marknadsnoterade men marknadsnoteringen har upphört i anslutning till inledandet av ett förfarande om inlösen, fusion, fission, likvidation eller konkurs. Bestämmelsen är en motsvarighet för kapitalförluster till vad som redan gäller vid beskattning av kapitalvinster enligt 42 kap. 15 a §.

Det nya *fjärde stycket* motsvarar det tidigare 48 kap. 20 § andra stycket.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1 och 4.3.

25 c §

Paragrafen betecknades tidigare 48 kap. 20 a § och har placerats här eftersom reglerna om kvittning mellan kapitalvinster och kapitalförluster nu finns i 44 kap.

I *första stycket* tas ”marknadsnoterad” bort. Bestämmelsen gäller nu alla delägarrätter. Dessutom införs här fordringsrätter, andra tillgångar än personliga tillgångar enligt 52 kap. samt skulder i utländsk valuta.

Denna paragraf omfattar alltså nu alla delägarrätter och fordringsrätter. Det betyder att till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade fordringsrätter eller på marknadsnoterade andelar i sådana fonder som avses i paragrafen inte kan dras av enligt 25 b §, ska 70 procent dras av, inte som hittills 100 procent.

I det nya *andra stycket* införs av hänsyn till EU-rätten en särskild bestämmelse att till den del en kapitalförlust inte kan dras av enligt 25 b §, ska den dock dras av i sin helhet om den avser utländska fordringsrätter eller skulder i utländsk valuta samt beror på växelkursförändringar.

I *tredje stycket* ändras en hänvisning med anledning av att bestämmelserna flyttats till 44 kap.

I *fjärde stycket* ändras en hänvisning med anledning av att bestämmelserna flyttats till 44 kap.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1 och 4.1.4.

48 kap.

1 §

I andra stycket byts ”onoterade” ut mot ”som inte är marknadsnoterade”. Ändringen behandlas i avsnitt 4.4.1.

3 §

I *första stycket* utvidgas definitionen av fordringsrätt till att gälla även fordringsrätter i utländsk valuta.

I *andra stycket* tas villkoret att den underliggande tillgången ska kunna hänföras till fordran i svenska kronor bort. Terminer m.m. som avser en fordran i utländsk valuta eller ett valutaindex ska således, liksom utländsk valuta, omfattas av bestämmelserna för fordringsrätter (jämför den upphävda 4 §).

Ändringarna i båda styckena hänger samman med den utökade kvittningen som behandlas i avsnitt 4.1.1.

Upphävande av 4 §

Paragrafen upphävs eftersom reglerna om fordringsrätter i 3 § nu omfattar också utländska fordringsrätter.

Ändringarna hänger samman med den utökade kvittningen som behandlas i avsnitt 4.1.1.

5 §

I första stycket finns definitionen av när delägarätter och fordringsrätter ska anses vara marknadsnoterade. Indelningen av villkoren i två punkter är ny. De villkor som tas in i *punkt 1* , som gäller delägarätter och fordringsrätter på reglerade marknader, är till ordalydelsen desamma som tidigare. *Punkt 2* innebär att också delägarätter och fordringsrätter på en MTF-plattform räknas som marknadsnoterade.

Båda begreppen, reglerad marknad och MTF-plattform, kommer från lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, VpML. Bedömningen av om en delägar rätt eller fordringsrätt ska anses vara upptagen till handel på en reglerad marknad eller tillgänglig för handel på en MTF-plattform ska göras enbart utifrån vad som gäller enligt den näringsrättsliga regleringen för dessa former av marknadsplats.

När det gäller MTF-plattformar räcker det alltså att värdepapperet är tillgängligt för handel på en sådan plattform. Marknadsnotering föreligger således även om det inte sker några faktiska avslut i delägar- eller fordringsrätten på MTF-plattformen under någon viss tidsperiod. Detta gäller även för värdepapper som är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Även delägarätter och fordringsrätter som är tillgängliga för handel på en marknadsplats utanför EES som motsvarar en MTF-plattform ska anses vara marknadsnoterade (till skillnad från vad som gäller enligt lagen (2011:1268) om investeringssparkonto). Delägarätter och fordringsrätter som är tillgängliga för handel på en OTF-plattform eller som noteras hos ett enskilt värdepappersinstitut

ska däremot inte räknas som marknadsnoterade. Även begreppet OTF-plattform definieras i VpML.

I det nya *andra stycket* införs en bestämmelse om att andelar i en värdepappersfond eller en specialfond ska anses vara marknadsnoterade.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.4.1 och 4.4.2.

6 d §

I paragrafen, som är ny, sägs att kapitalvinster på premieobligationer inte ska tas upp. Ändringen för med sig att kapitalförluster på premieobligationer inte ska dras av, jfr 44 kap. 2 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.2.

19 §

I *första stycket*, som är nytt, införs en hänvisning till 44 kap. 25 a–25 c §§, där kvittningsreglerna har samlats.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1.

20 §

Paragrafens innehåll flyttas till den nya 44 kap. 25 b §.

20 a §

Paragrafens innehåll flyttas till den nya 44 kap. 25 c §.

Upphävande av 21 §

Paragrafen upphävs till följd av att avdragsrätten för kapitalförluster på fordringsrätter (och då även på andelar i fonder som innehåller fordringsrätter) har intagits i nya 44 kap. 25 c §, som behandlas i avsnitt 4.1.1. Paragrafens begränsning till svenska fordringsrätter har ingen motsvarighet i nya 25 c §. Den nya 44 kap. 25 c § gäller kapitalförluster på alla delägarrätter och fordringsrätter. Det betyder att till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade andelar i sådana fonder som avses i paragrafen inte kan dras av enligt 25 b §, ska 70 procent dras av, inte som hittills 100 procent.

Enligt nya lydelsen av 5 § andra stycket ska andelar i en värdepappersfond eller en specialfond alltid anses vara marknadsnoterade.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.4.

Upphävande av 23 §

Paragrafen upphävs till följd av att avdragsrätten för kapitalförluster på fordringsrätter har intagits i nya 44 kap. 25 c §, som behandlas i avsnitt 4.1.1. Paragrafens begränsning till svenska fordringsrätter har ingen motsvarighet i nya 25 c §. Den nya 44 kap. 25 c § gäller kapitalförluster på alla fordringsrätter. Det betyder att till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade fordringsrätter inte kan dras av enligt 25 b §, ska 70 procent dras av, inte som hittills 100 procent.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.4.

Upphävande av 24 §

Paragrafen upphävs till följd av att innehållet har intagits i nya 44 kap. 25 c §, som behandlas i avsnitt 4.1.1. Enligt nya 44 kap. 25 c § omfattar 70-procentskvoteringen nu också kapitalförluster på fordringsrätter.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.4.

27 §

I *första stycket* ändras hänvisningarna till andra lagrum. Innebörden är att samma regler också i fortsättningen ska gälla för fysiska personer som äger delägarätter, fordringsrätter m.m. genom ett handelsbolag som för dem som äger sådana företeelser direkt.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1.

52 kap.

5 §

I *första stycket* införs att kapitalförluster på andra tillgångar än personliga tillgångar ska dras av enligt vad som sägs i 44 kap. 25 a–25 c §§.

I *andra stycket* stryks ”dock”.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1.

54 kap.

6 §

Här införs en hänvisning till 44 kap. 25 a–25 c §§.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.1.1.

6.2 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

19 kap.

5 §

Paragrafen indelas i punkter. I *punkt 2*, som är ny, sägs att det ska anges i kontrolluppgiften om delägarätten är marknadsnoterad. Här avses förhållandet när avkastningen tillgodoräknades eller utbetalades, vilket inte behöver införas i lagen (jfr motsvarande fråga i den hittillsvarande 20 kap. 6 § 4).

Vad som avses med att en delägar rätt är marknadsnoterad framgår av 48 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL. Att definitionen där gäller för den här lagen följer av 3 kap. 2 §.

Enligt *punkt 3*, som är ny, ska det anges i kontrolluppgiften om avkastningen avser en bostadsförmån från en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt aktiebolag som inte uppfyller villkoren i 2 kap. 17 § IL för att vara ett privatbostadsföretag men som tillhandahåller bostäder åt sina medlemmar eller delägare i byggnader som ägs av föreningen eller bolaget. Bestämmelsen avser vad som brukar kallas oäkta bostadsföretag och har utformats i enlighet med 22 kap. 3 §.

Den nya uppgiften om marknadsnotering rör ett sakförhållande som den kontrolluppgiftsskyldige inte alltid har kännedom om. I *andra stycket*, som är nytt, anges därför att om den uppgiftsskyldige inte vet om delägar rätten är marknadsnoterad eller inte, ska det anges. Det införs således inte någon skyldighet för kontrolluppgiftslämnaren att vidta efterforskningar om hur det förhåller sig med marknadsnoteringen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5.1 och 4.5.2.

20 kap.

6 §

I *första stycket* tas punkterna 2 och 4 bort. Ändringen är en följd av ändringen i 48 kap. 5 § II som innebär att andelar i en värdepappersfond eller en specialfond ska anses vara marknadsnoterade.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5.1.

21 kap.

4 §

Ändringen är en följd av att skatteplikten vid avyttring av premieobligationer tas bort.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5.3.

5 §

I *första stycket* införs en ny *punkt 4*.

Den nya punkten 4 motsvarar den nya punkten 2 i 19 kap. 5 §.

I *tredje stycket*, som är nytt, införs ett motsvarande undantag som i det nya andra stycket i 19 kap. 5 §, se kommentaren till 19 kap. 5 §.

Paragrafen avser kontrolluppgifter om avyttring av både fordringsrätter och delägarätter. Den nya punkten 4 och det nya tredje stycket gäller dock enbart vid avyttring av delägarätter.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.5.1.

34 kap.

4 §

Ordet ”onoterade” byts ut mot ”som inte är marknadsnoterade”. Ändringen ansluter till den nya definitionen av marknadsnoterad i 48 kap. 5 § II.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.4.1.